

DIRVA

THE FIELD
Nr. 56
Liepos-July 24, 1958
Cleveland, Ohio

Kaip Lietuvoje minėjo Darių ir Girėnų

Liepos 17 d. per Maskvos radiją perduodamoji Vilniaus radijo programos užsienio lietuviams didesnįjį laiką dalis buvo paskirta Dariui ir Girėnui paminėti. Pasakojimo daugiausia straipsnius iš tos dienos TIESOS.

Pernai pirmą kartą po trylikos metų tylos buvo paskelbtas J. Dovydaičio straipsnis apie lakūnus didvyrius. Jo ištraukos buvo skaitytos ir per radiją. Šįmet jau apsispręsta plačiai paminėti. Iš skaitytų straipsnių turinio paaiškėja ir kodėl: yra atrasta linija, kaip minėti ir kaip tą minėjimą panaudoti didesnei visagalės partijos garbei ir šlovei.

Iš tikrųjų, minėti ne tiek didvyriai lakūnai, kiek Lietuvos "buržuazinė valdžia" ir Amerikos lietuvių "buržuaziniai sluoksniai", kuriems stengiamasi suvesti visa atsakomybę už lakūnų žuvimą.

Lietuvos valdžia kalta, kad nepirko lakūnams geresnio lėktuvo (su pasipiktinimu cituoja pareiškimą, esą, Lietuvos valdžia neturėjusi biudžetą tokiems reikalams lėšų ir, be to, nenorėjusi mažinti Amerikos lietuvių garbės, kurie buvo užsimoję tą sumanymą įvykdyti). Amerikos lietuvių visuomenė kalta, kad abejingai ir priešiškai žiūrėjusi į lakūnų pasiryžimą, iš jų net tyčiojusis. Tam įrodyti minimos ištraukos iš kairiųjų Amerikos lietuvių laikraščių, kuriuose buvo nepalankiai apie sumanymą pasisakyta. (Tiesa, tie atsiliepimai jų autoriams didelės garbės, žinoma, nei nedaro). Cituojamos pašaipos iš SANDAROS (kuri pristatoma, kaip Amerikos lietuvių tautininkų laikraštis), pikti pasisakymai iš KELEIVIO (kuris vadinamas buržuaziniu laikraščiu), ir ypač plačiai minima NAUJENŲ bei jų redaktoriaus P. Grigačio priešiška laikysena kuri pasikeitusi tik lakūnams žuvus (NAUJENOS ir P. Grigačio pristatomi kaip socialdemokratai).

Paskui plačiai sustota prie Lietuvos valdžios ir visuomenės laikysenos lakūnams žuvus, kuri buvusi veidmaininga. Esą, žuvusių lakūnų šeimoms buvo nepadėta, jos buvusios ignoruojamos. Dariaus duklė, dabar gydytoja, įtraukta į tą minėjimą, ir jos pasakojimai skirti išimtinai tik Lietuvos valdžiai kaltinti ir dabartinei valdžiai ir partijai girti. Ji pasakoja, esą viena "poniutė" kalbinusi ją bėgti nuo komunistų, bet ji pasilikusi ir dabar pati esanti komunistė...

Visuomenė kaltinama už veidmainingumą. Susidarys komitetas paminklui pastatyti, bet vietoj paminklo pradėjo Kaune dygti komiteto narių namai...

Tik dabar didvyrių žygis esąs tinkamai įvertinamas. Tačiau nėra paaiškinimo, kodėl būtent tik dabar, tai yra, 1957-58 metais tas dalykas prisimintas. Pavyzdžiui, ypač vaikų spaudoj, dažnai minimas didžiausias Lietuvos akmuo Puntukas (Tiesa, dabar žemaitijoje atrastas kitas akmuo, giliai įsmigęs žemėje, kuris, manoma, gal esąs net didesnis už Puntuką). Apie Puntuką kalbant, niekad neminima, kad jame yra iškaltas Dariaus-Girėnų reljefas ir jų žygio testamentas (ar dar yra?). Taip pat radijo paminėjime nieko neužsiminta nei apie neseniai atrastus lakūnų palaikus, nei apie žadėtąsias iškilmingas laidotuves.

(Lenkijoje lietuviai buvo užsi-

moję atnaujinti lakūnų paminklą Soldino miškelyje, jų žuvimo vietoje, ir 20 metų nuo jų žygio sukakties progą surengti iškilmes, bet Lenkijos valdžia neleido, girdi, tai Amerikos piliečių pagerbimas... Dabartiniai Lietuvos valdovai, kaltindami anų laikų Lietuvos valdžią už nepriėmimą prie skridimo rengimo, nerado reikalo padėti Lenkijos lietuviams pagerbti dabar taip įvertintus lakūnus).

ŠIAURĖS PASVAISTĖ LIETUVOJ

Liepos 8 naktį apie vidurnaktį Maskvos laiku (arba apie 10 valandą vakaro Lietuvoje seniau įprastu Vidurinės Europos laiku) Lietuvoje buvo matoma reto ryškumo ir masto šiaurės pašvaistė. Violetinės spalvos lankas apjuosė dangų net į pietus nuo zenito, o į vakarus, šiaurę ir rytus visas dangus iki horizonto buvo pilnas įvairaspalvių šviesos spindulių.

Ryški pašvaistė truko kelias minutes, vėliau silpnėjo, bet spalvoti atspindžiai dangaus skliautuose buvo matomi beveik iki ryto.

Reiškinys, kuris bus priminęs Lietuvoje senas pranašystes, jog tokie "dangaus ženklai" pranašauja karą. Kaip tik po to prasidėjo karu pakvipti įvykiai arabų kraštuose...

KAI EUROPOS TAUTŲ LAISVĖS REIKALUS UŽMIRŠTA

"Pasaulinės taikos kongresas" Stockholme ir pavergtųjų tautų protesto mitingas

(Mūsų Švedijos bendradarbio)

Daugiau nei aiškiai prokomunistinė, Viojeje reziduojanti "Pasaulinės Taikos Taryba" sušaukė Stockholme, pradedant liepos 16-tą, vienos savaitės "Pasaulinės taikos kongresą." Buvo norėta sukviesti tą kongresą Oslo, tik norvegų valdžia nedavė leidimo. Neutrali Švedija nesipriešino, leido.

Baltijos Komitetas, drauge su kitomis išeivii organizacijomis Stockholme ėmėsi kontrakcijos. "Kongreso" atidarymo dieną, liepos 16-tą, buvo paskelbtas švedų

spaudoje (IJS-s paruoštas) šis Atviras laiškas Pasaulinės taikos kongresui:

"Pasaulinės Taikos Tarybos sukviesti susirenkat jūs, vyrai ir moterys iš įvairių pasaulio dalių, naujam taikos kongresui Stockholme, pasirošę stumtėti taikos reikalą.

"Nežiūrint jūsų daugelio neabejingai gerų pastangų, negalim mes, deja, atsikratyti rimtų abejonių. Ir jos tik didėja su kiekvienu jūsų kongresu.

"Dabar prasidedančiam kon-

MIESTIEČIAI EKONOMIŠKAI PAJĖGESNI

Telšių rajone kolchozams iš valdžios miškų trobesiams statyti pernai paskirta 14,000 kubinių metrų miško medžiagos. Kiek tos medžiagos kolchozai pasigaminio iš jiems priklausančių miškelio, duomenų nėra. Bet yra duomenys, kad visame rajone kolchozai per tą laiką pasistatydino tik 5 karvides, penkias kiaulides, porą arklidžių ir porą vištidių. Bet tie trobesiai ne mediniai. Jiems miško medžiaga naudota tik vidaus įrengimams. Bet medžiagos kolchozuose nebėra.

Tuo pačiu metu Telšiuose vyksta privačių medinių namų statyba, nors miestui miško medžiagos nebuvo skirta. Pokario metais Telšiuose jau pastatyta apie 400 privačių medinių namų. Šįmet miesto komitetas jau nutarė uždrausti statyti Telšiuose medinius namus, bet 160 metų statyba tebevyksta ir dar išduoti 44 leidimai mediniams namams statyti.

Statytojai klausiami iš kur jie gauna miško medžiagos, sakosi pirkti tai šen tai ten kolchozuose. O kolchozuose nei kolektyvinės nei privačios statybos beveik nematyti, ir ten skundžiamasi, kad nėra iš ko statyti. Aiškėja, kad kolchozuose, net ir gavę miško medžiagos, žmonės nepajėgūs statyti arba nei nesikesina, o nelegaliai parduoda miško medžiagą miestiečiams, papildydami savo pajamas. Miestiečių tarpe esama ekonomiškai pajėgesnių, kurie pajėgia net ir neoficialiu keliu miško medžiagos nusipirkti ir namelius statydinti.

grese jūs esat nusistatę pirmoj eilėj svarstyti Azijos ir Afrikos tautų taikos problemas ir laisvės siekimus. Bet kodėlgi jūs visados ir nuolat pamirštat nemažiau svarbų ir dar daugiau degantį Europos tautų taikos ir laisvės reikalą? Juk čia pat, anapus Baltijos jūros ir Europos viduryje, yra dešimtis gyventojais skaitlingų tautų, kurioms atviru sutarčių laužymu ir smurtu buvo paveržta nepriklausomybė, ir kurios šiandien istorijos žiauriausios priespaudos eksploataujamos ir niokojamos. O gal jūs, panašiai kaip Kremliaus neregėtai plėsrūs ir kolonijų išbadė valdovai, manot kad lietuviai, latviai ir estai, lenkai, rytų vokiečiai, čekai ir slovakai, vengrai, rumunai, bulgarai ir albanai jau naudojasi taikos ir laisvės palaime, kadangi jie buvo pavergti komunistinės diktatūros geležinio jungo? Nejaug jūs siekiate tokios taikos ir laisvės, kur žmogui atimtos visos pagrindinės žmoniškos teisės ir jis paverstas nebyliu ir bejėgiu valstybės vergu? Nejaug dėl tokios pat dvasinės ir materialės kapinių tylos ir taikos jūs kovojat Azijoje ir Afrikoje? Tokios "taikos" ir "laisvės", kuri slepia ir kausto Sovietų Sąjungos ir Kinijos plotus ir jų pagrobtas sritis.

"Drauge su daugeliu kitų mes tikimės, kad jums prasivers akys, ir kad jūs smarkiai pakelsit balsą dėl išlaisvinimo darbo ten, kur jis visų pirmiausiai reikia pradėti, anapus Baltijos jūros ir Europos širdyje. Jei jūs tai padarysit, ateis jūsų talkon viso pasaulio apšviesta opinija, o ne tik kaip dabar — opioinio imperializmo apakinti komunistai ir jų apgauti pritarėjai.

"Stockholmas, 1958 m. liepos 15 d. August Rei, Estija; Janis Preikšs, Latvija; Ignas J. Šeinius, Lietuva; Wieslaw Patek, Lenkija; Bela Fabian, Vengrija; Julius Datelinka, Slovakija; Georg Serdici, Rumunija".

Tą pat dieną vakare liepos 16-tą Baltijos Komitetas ir išeivinės organizacijos surengė Medborghuset (Piliečių rūmuose) didelėje salėje viešą mitingą. Nežiūrint vasaros karščio ir dar karštesnių pasaulinių įvykių, susirinkę netilpo salėje. Reikėjo užimti ir antroji mažesnė salė, kur žmonės galėjo sėkti mitingą tik per radijo garsiakalbius.

Kalbėjo A. Rei apie Pabaltijo valstybėse labai sunkią padėtį, kuri vis dėlto jų tautos neatiima išsilaisvinimo vilties. Nepaprastai geras oratorius, iš New Yorko specialiai atskridęs vengras politikas Bela Fabian dramatiškai pavaizdavo komunizmo metodus, pabėręs naujų ryškių pavyzdžių. Jis įrodė, kad Nagy, Maletar ir kiti du vengrai be teismo, "troikos sprendimu" Chruščiovui įsakant buvo pakarti Maskvoje ir kad Vengrijoj esama specialių koncentracijos stovyklų, kurios pilnos nubaustų pačių rusų karininkų ir kareivių. Jis kvietė Paul Sartre ir kitus iš "Pasaulinio taikos kongreso" atvykti čia ir įsigirsti tiesos. Profesorius Birger Nerman, taip pat nepaprastai oratorius, gėdino švedijos vyriausybę, leidusią komunistiniam maskaradui rinktis Stockholme.

Mitingas priėmė rezoliuciją, kuri drauge su paskelbtu atviru laišku buvo tą pat vakarą pasiųsta posėdžiaujančiam "taikos kongresui".

Spaudoje tilpo mitingo platūs aprašymai. Pasauliniai įvykiai jo nenukonkuravo, matomai tik suaktualino. "Dagens Nyheter" vedamajam šiandien dėkoja profesorius B. Nerman ir Baltijos Komitetui už naudingą akių atve-

Bendruomenės Tarybos suvažiavime, vykusiame Clevelande, dalis posėdžių dalyvių. Iš kairės: V. Mačys, rašyt. M. Katiliškis, gen. K. Musteikis, inž. V. Dilis, J. Jasaitis, kun. Juška. Dirvos nuotr.

KADA IR KUR ĮVYKS VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJA?

Grubiai ir neišlaikancia diplomatiškoje įprastinių formų nota, gašdindamas, jog jis taip pat turįs atominių bombų, raketų ir kitų modernių ginklų, Chruščiovas išbarstė milijonus proklamacijų, aiškindama, jog amerikiečių įgulos išsikėlusios padėti išlaikyti Libanono nepriklausomybę ir sukludyti pastangas tų, kurie nori tą nepriklausomybę sugriauti.

JAV valst. sekr. John Foster Dulles savaitės pabaigoje skris

sis pasiuntinys R. Murphy tarėsi su vyriausybės ir sukilėlių vadais, ieškodamas kelių konfliktui išspręsti. JAV aviacija Libanone išbarstė milijonus proklamacijų, aiškindama, jog amerikiečių įgulos išsikėlusios padėti išlaikyti Libanono nepriklausomybę ir sukludyti pastangas tų, kurie nori tą nepriklausomybę sugriauti.

JAV valst. sekr. John Foster Dulles savaitės pabaigoje skris

OKINIO GYVENIMO ŽINIOS

PRAŠO PIRKTI DABAR, O DARBINIŲKĄ SAMDYTI SUSILAIKO...

OKINIO PAGEREJIMĄ SUTINKA LABAI ATSARGIAI. — KUR DABAR INVESTUOTI TURIMAS LAISVUS PINIGUS? — 1959 METŲ AUTOMOBILIAI. — NAMŲ KAINOS IR JŲ PASKOLOS. — KIEK PAGAMINAMA NAFTOS? — MAŽŲJŲ AUTO-MOBILIŲ PAVOJUS

J. KAZLAUSKAS

Ekonominė JAV krizė jau pažabota. Slinkimas žemyn sustojo. Ūkinis atsigavimas užima jo vietą. Pagerėjimas ateities faktas, kuri realizuosis pamažu. Greito nedarbingųjų skaičiaus sumažėjimo netenka laukti, vartotojai kurį laiką bus atsargūs pirkejai, biznierių neskubės su investavimu kapitalo į gamybos priemones, jei tarptautinė padėtis nepakeis jų nusistatymo.

Pokarinės 1949 ir 1953 m. krizės buvo greit pamirštos, nes tuojuo sekė ekonominis gerbūvis. Pereinamasis periodas buvo trumpas. Dabartinis atvejis yra skirtingas.

1. Šiandieninė krizė yra stipresnė, negu praėjusios dvi. Vartotojas ir korporacijos yra stipriau psichologiškai paveiktos; prireiks daugiau laiko eliminuoti netikrumą.

2. Šiandienis vartotojas rodo norą sumažinti savo skolas ir sunkia nuosimčių našta. Jis rodo tendencijos didesniame prekių pasirinkimui bei kokybei ir atsargumą bridimui į dideles skolas. Didelis pirkimas automobilių, nežiūrint jų ekonomiškumo, televizijų ir namų mokant 6% už paskolą, yra praeitis. Vartotojas juos pirsks, bet su mažesniu entuziazmu ir žiūrėdamas iš ekonominio taško. Pasididžiavimas ir konkurencija paliks antroje vietoje.

3. Korporacijos, investavusios \$280 milijonų per paskutinius 10 metų į gamybos priemones (fabrikus ir jų įrengimus), tiek pakėlė gamybos pajėgumą, kad jis netik patenkina rinkos reikalavimus, bet kai kuriais atvejais net viršija. Investavimą nustato ateities numatomos perspektyvos — laukiamas pelnas. Menkas biznierių, kuris išmes kelius šimtus tūkstančių dolerių naujai fabrikui ar mašinoms, jei turimos gamybos priemonės pilnai patenkina paklausą.

4. Maršalio planas, Korėjos konfliktas ir po jo sekusi ginklavimosi programa buvo milžiniška jėga, padėjusi greit atsigauti

Londono prasidedančią Bagdad paktą narių konferenciją, kaip sakoma, gelbėti paties pakto, t. y. išlaikyti draugėje Turkiją, Pakistaną ir Iraną, nepaisant Irako iškritimo.

* Chruščiovas nelauktai pakvietė Irano šachą Pahlevi atvykti Maskvon. Pakvietimas buvęs labai draugiškos formos. Teherane svarstoma, ar siūlomas vizitas būtų naudingas pačiam Iranui.

O gal sovietai ruošiasi pade-monstruoti "draugystę", kaip 1939 metais Pabaltijo valstybėms?

ūkiniam gyvenimui po 1949 ir 1953 m. krizių. Šiandien šios jėgos yra silpnesnės. Federalinės valdžios išlaidos auga, bet jų efektas ekonomijai yra žymiai lėtesnis, nebent Vid. Rytų įvykiai paspartins.

5. Amerikos eksportas yra sumažėjęs. Lyginant praėtų metų pirmąją pusę su šių metų, — 17% mažiau.

Tai yra natūralu. Dalis importuojančių šalių padidino savo gamybos lygį, tuo būdu sumažindamos importo kiekį, kita dalis mielu noru pirktų prekes JAV, bet stokoja atsiliginimo priemonių — dolerių.

ūkiniam gyvenimui sukančią teigiamąją pusę, kokios galimybės yra išnaudoti dabartinę paraiščių pirkty akcijas, automobilį ar namą, esant laisvesniems kreditams ir mažesnėms palūkanoms?

Akcijų kainų šiuo metu yra aukštos. Perkant su intencija uždirbti, parduodant artimoje ateityje, yra rizikinga politika, nes tiek pat davinų yra pelnui, kiek ir nuostoliumi. Investavimas ilgesniam laikui (10-15 m.) ir akcijas yra patartinas, jei pasirenkama pastoviai augančios bendrovės.

(Perkelta į 6-tą pusl.)

JIE ĮSIJUNGĖ Į DIRVOS TALKĄ

Newarko Tautinės Sąjungos skyriaus pirmininkas A. S. Trečiokas atsiuntė \$111.30, kuriuos surinko to skyriaus nariai.

Vajui aukėjo:
A. S. Trečiokas\$12.00
Bronė Maciauskienė\$11.00
Kazys ir G. Trečiokai\$11.00
Vladas Mačiulaitis\$11.00
Petras Mačiulaitis\$10.00
Antanas Beržinskas\$10.00
Kiti, aukodami mažesniais sumomis, sudėjo\$46.30
Su šiandien skelbiamomis aukomis iš viso gauta \$18,841.30
Dar būtinai reikia \$ 1,158.70

Princesė Margareta, lankanti Kanadą, stebi parodą Victorijoje.

Bendruomenės Tarybos suvažiavime, vykusiame Clevelande, dalis posėdžių dalyvių. Iš kairės: V. Mačys, rašyt. M. Katiliškis, gen. K. Musteikis, inž. V. Dilis, J. Jasaitis, kun. Juška. Dirvos nuotr.

Tadas Brasta

DIRVA

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-8344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday. Editor: Bala Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-8344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: Bala Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

V. Bakūnas (Los Angeles), P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Veiklusis ALTS pirmininkas

INŽINIERIUI EUGENIUI BARTKUI ĮEJUS Į ALT VYKDO-
MAJĮ KOMITETĄ A. A. ANTANO A. OLIO VIETON

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

Nuo to laiko, kai Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininku buvo išrinktas jaunas ir energingas naujakuris Eugenijus Bartkus, dar ne tiek seniai Amerikoje užbaigęs tremtyje pradėtus inžinerijos mokslus, skaitytojai, be abejo, bus pastebėję didelį veiklos pagyvėjimą Amerikos tautininkų tarpe.

Praėjusį pavasarį kone kas savaitę skaitėme pranešimus apie jaunojo ALTS pirmininko inž. E. Bartkaus keliones po plačiąją Ameriką, nuo Atlanto ligi Pacifiko, kada jis lankė įvairius Amerikos miestus ir dienai kitai sudodavo ten, kur esama didesnių lietuviškų kolonijų ir — ne atsitiktinai — kur esama Amerikos Liet. Taut. Sąjungos skyrių. Aš nežinau, ar tas visas skolas keliones inž. E. Bartkus derindavo ir su biznio firmos interesais, kurioje jis Chicagoje dirba, ar greičiau neskyrė darydavo jas vien tik savo iniciatyva. Ne paslaptis, kad inž. E. Bartkus yra vienas iš jaunųjų lietuvių inžinierių, per trumpą laiką galiausiai pakilęs savo profesinėje tarnyboje ir pasiekęs aukšto egzekutyvo pareigų Amerikos industrinėje firmoje (John F. Meissner Engineers, Inc., Chicago, Ill.), ir todėl turįs galimybių laisviau pasireikšti ir pajudėti.

Lankydams ALTS skyrius, jis visur skaitydavo pranešimus, skatindamas mūsų tautines organizacijas platesnio masto darbams, aiškindamas juos ir pabrėždamas, kad visais būdais reikia eiti prie glaudaus visų tautinių organizacijų bendradarbiavimo ir jų darbų derinimo. Smulkindami, mes nieko žymesnio nepasiekėme, o vienydamiesi augime ir savo darbais darysimės reikšmingesni.

Man rodos, kad tautinė spauda liko dar labai skolinga inž. E. Bartkui, kas liečia ir Tautinį Kongresą New York'e. Kongresas gerai pavyko, buvo gausus ir naudingas, nors ne viską sėkmingai aptarti ir reikiamus sprendimus padaryti. Bet bent pradžių padarė pasigėrėtinai gražią. Kažin, ar toks kongresas būtų iš viso įvykęs ir taip pasisekęs, jei ne inž. E. Bartkaus didelė iniciatyva ir aktyvus pasidarbavimas asmeniškai po visas žymesnes Amerikos lietuvių kolonijas. Man rodos, kad mūsų spauda tai nepakankamai pabrėžė. Jauno ir energingo pirmininko veiklumas čia buvo gal lemiantis.

Tautiniame Kongrese, kaip žinoma, dalyvavo kelios organizacijos — visos tautinės, bet kaip dabar pasakoma, ne visos tautininkiškos. Tai suprantama, nes visos organizacijos turėjo savo atskiras istorijas, savo skirtingus pobūdžius, tradicijas ar užsimojimus. To nereikia ir naikinti, bet labai svarbu kooperuoti, suderinti darbus ir vieni kitoms talkininkauti. Tai tautinė srovė, kuri vis daugiau pasireiškia ir, tikiu, dar pasireikš. Ji gali turėti įvairių atspalvių ir būdingumų, kaip ir praityje Amerikos lietuviai tautiečiai yra buvę visokio pobūdžio, bet jie su-

darė vieną plačią tautinę srovę. Jau Kongresą sveikindamas, aš maniau reikalinga pabrėžti, kad Amerikos lietuviai nei sau, nei Lietuvai neatneša tikros naudos, save rišdami su Lietuvos (šiandien, pasakyčiau, jau tik buvusiomis) partijomis. Jie tik tuščiai įsipolitikuoja ir eikvoja jėgas ginčams bei "kovoms". Turėtume kartą įsisamontinti, kad gyvendami Amerikoje, mes Lietuvos nevaldomė, nekuriame partijų, dėl jų interesų nekovojame, ir nėra rimtos prasmės čia išlaikyti Lietuvos partijų paveikslus ar šėšilius. Mūsų tikslas turėtų likti — talkininkauti Lietuvai ir jos laisvės bylai, puoselėti, skiešti ir kitiems parodyti aukštą lietuvių tautos kultūrą, prisidėti lėšomis prie kitų rimtų tautinės rezistencijos darbų, kurie be mūsų paramos sunkiai tegali būti atliekami.

Žinau, kad ne visi toms mano mintims pilnai pritaria, ir kad tautinėje srovėje tebėra žmonių, kuriems sunku tokį galvojimą susidaryti, atsiplėsti nuo praeities tradicijų, kai jie gyveno savo krašte ir ten partinis veikimas turėjo aiškią prasmę. Bet manau, kad ir su jais mes galime gražiau susikalbėti. O gyvenimas vėliau įtikins, kaip jis jau daugelį naujakurių įtikino per šį vieną dešimtmetį nuo jų atvykimo Amerikon.

Inž. E. Bartkus gerai žino tas visas mūsų tautinių grupių pakraipas, jų užsimojimus ir kai kuriuos prietarus. Jis parodė daug takto, kantrybės ir išminties, visai tai suderindamas ir narpindamas naujam platesniam tikslui ir uždaviniui, — pasiekti tautinių sąjūdžių vienybės ir sveikos, gerai išbalansuotos demokratinės praktikos mūsų vidiniame gyvenime, kurį laikas

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVERglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.
antrad., ketvird., penktad.
Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas: Ofiso REpublic 7-5020
Namų WAilbrook 5-3765

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Jėjimas iš Rockwell St.)

VAL.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

pavadinis "vidaus politika".

Tautinė srovė nesiekia viską užgrobti ar tik pati viena veikti "lietuvių tautos vardu". Jai yra priimtina, kad ir toliau lietuvių veikimas Amerikoje reikštųsi įvairiomis srovėmis, jei tik jos turi mūsų gyvenime pagrindo. Ir tos srovės gali ir privalo bendrabiauti bendrųjų tautinių siekimų pagrindu.

Mums visiems bus aiškiau ir geriau, jei išsiryškina ir visuomenė prisistatys, konkrečiai savo programą apibrėžė idėjiniai sąjūdžiai — tautiški, liberališki, socialistiški ir katalikiški. Tokie sąjūdžiai sulauks pritarimo iš tų, kuriems rūpi, kad mūsų politinio veikimo praktikoje įsigalėtų nedaug, bet aiškių sąjūdžių, kurie parodytų mūsų visuomeninį ir politinį subrendimą. Toks subrendimas, ir pasakyčiau, iš-nokimas padaro negalima atsirasti "diktatūroms" ar visociams, kartais grynų manijakų suorganizuotiems "sąjūdžiams", kurių laikas nuo laiko atsiranda visose srovėse ir kurių pasitaiko tautinėje srovėje.

Idėjinių srovių išryškėjimas apdraustų mus nuo nudžiūvusių ar naujai steigiamų partijų gausumo — tos vadinamos daugpartinės sistemos nelaimės, kuri kankina ir žlugdo net pačius demokratijos lopšius, kaip, pvz., Prancūziją.

Man atrodo, kad ir lietuvių politinis gyvenimas Amerikoje po truputį daugiau bręsta sveikais keliais. Man atrodo, kad ir inž. E. Bartkaus pastangos sugyventi ALTS skyrių darbą, steigti naujus skyrius, šaukti didesnio masto kongresus, pratinėti tautinius sąjūdžius prie glaudesnio bendradarbiavimo tikrai neliks be pėdsakų. O dabar jam atsivėrė dar platesnės perspektyvos.

Po ALT Kongreso Bostone, inž. E. Bartkus buvo nominuotas užimti ALTe tą vietą, kurią apie dešimtmetį ten turėjo a. a. Olis. Nenorėčiau čia lyginti ar vesti paralelę tarp šių dviejų labai skirtingai augusių ir veikusių mūsų tautinės srovės veikėjų.

A. Olio reikšmės greit nepa-keisime.

Bet Amerikos lietuvių tautinė srovė gali būti laiminga, kad ji jau turėjo kitą įpėdinį — Lietuvą gimusį, Amerikoje baigusį

Neo Lithuania

Korporacijos Neo-Lithuania va-saros stovykla, kurią šiemet ruošia Centro Valdyba New York'e, įvyks nuo rugpjūčio 23 d. iki rugsėjo 1 d. Stovyklos tikslus adresas:

Audronė,
87 East Bay Road,
Osterville, Cape Cod,
Massachusetts.

Centro Valdyba jau yra atli-tusi veik visus stovyklos orga-nizacinius darbus. Stovyklos va-lovu paskirtas Dr. Br. Nemickas, gi jo pavaduotoju Donatas Šiliūnas (Chicago). Iškilmingas pirmosios išeivijoje Korporaci-jos stovyklos atidarymas įvyks rugpjūčio 24 d. 4 val. p. p.

Pagal prisiimtą programą, stovyklavimas žada būti ne tik įvai-rus atostoginim pramogom, ku-rias teikia puiki vietovė, bet ir apstus ideologinėmis bei kultūri-nėmis diskusijomis, kuriomis bus peržvelgtami ne tik Korporacijai liečią klausimai, bet ir kitos lie-tuvišką akademinį jaunimą do-minuojos problemos.

Paskaitininkų sąrašą jau figu-ruoja šie visuomeninio bei kul-tūrinio gyvenimo asmenys:

Prof. J. Puzinas, prof. J. Ven-gris, Dr. Br. Kalvaitis, rašytojas St. Santvaras, inž. J. Jurkūnas, St. Mackevičius, A. Augustinavičienė.

Ne be to, kad žodžio ir kalbos lenktynėse nesireikštų ir jauno-sios Korporacijos kartos atstovai savo referatais ir sugestijomis. Chicagoje yra paskirta paruošti 4 referatai, Clevelandui — 2.

Kiek žinoma, iš clevelandiečių toms pareigoms jau ruošiasi ju-niorai Kęstutis Gaidžiūnas ir Al-gis Modestavičius.

mokslintis, dvigubai jaunesnį ir labai energingą, giliai idealistišką ir kultūringą vyrą inž. E. Bartkui. Dabar ALT plotmėje skirtingai augusių ir veikusių mūsų tautinės srovės veikėjų.

Taip Atgaiivina...

tai ugnim virtas STROH'S ALUS!

Atsigaivinimo žodis tinka Stroh's alui. Atsigaivinimas tikrai šviesiu, duodančiu gerą skonį, kokį gauname saulėtojo nuotaikoj... prie baseino... kur tik reikia atsigaivinti, šaukis Stroh's. Tai vienintelis ugnim virtas — virtas per 2000 laipsnių geriausias skoniu.

Jums patiks

Stroh's

šviesesnis!

Dabar už vietinės kainas!

The Stroh Brewery Company
Detroit 26, Michigan

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA
DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONĖS
KRONIKA

P A R A Š Ė

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.

Dirva yra vienintelis jos platintojas JAV. Prašom knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu laiku išsiųsti.

LOS ANGELES

Prieš daugiau kaip dešimtmetį, vieni iš gausiausių lankomų ir geriausiai tvarkomų piknikų būdavo tie, kuriuos rengdavo Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vietinis, Los Angeles, skyrius. Bet paskui, kažkodėl, šis skyrius "režignavo" ir per visą eilę metų, terengdavo tik uždarus, šeimyninius parengimus, kurie, tiesa, taip pat buvo gausiai lankomi netik skyriaus narių su šeimomis, bet ir jo veiklai pritariančiųjų. Skyrius visą eilę metų veikė labai patydomis, apie jo veiklą tebuvo girdima tik labai mažai, arba ilgus laikotarpis ir visai nieko.

Bet štai, beveik netikėtai, nuo praėjusių metų rudens skyriaus veikloje pasirodė visai naujų prošaisčių, kuriuos įžiebė čia atsilankęs Tautinės Sąjungos Centro vicepirmininkas inž. Jonas Jurkūnas ir vėliau Tautinės Sąjungos pirmininkas inž. Eug. Bartkus. Esu beveik tikras, kad jų pasirodymas šio skyriaus padangėje ir nulėmė jo "atgimimą".

Iš šalies stebint — nuob praebto rudens (kada lankėsi inž. J. Jurkūnas), matomas nepaprastai skyriaus veiklos suaktyvini-

mas: energingai plečiamas tautinių namų įsigijimo pinigais vajus, sukelta stambi suma, "Dirvos" reikalams, įsteigta pinigine loterija, prauctas leisu, informacinis biuletenis "Kantornijos Aidai", aktyviai pasireikšta ALTe ir Lietuvių Bendruomenėje, išsiritas naujas skyriaus pirmininkas — Ali. Latvenas, kuris nežūrėdamas apie 500 dolerių asmeniško išlaidų skyrių atstovavo Tautiniame Kongrese New York'e, ir galiausiai skyrius su dideliu pasisekimu, vėl grįžo į viešų, atvirų, visą lietuviškąją visuomenę dalyvausti kviečiančių piknikų rengėjų eiles.

Šitas puikus, po daugiau kaip dešimtmečio, Tautinės Sąjungos vardu ir pastangomis parengtas įvykis viename iš Los Angeles miesto parkų — "Arroyo Seco" — čia populiaraus vardo "pikniko" rėmuose, praeitą sekmadienį, liepos 20 dieną.

Piknikas sutraukė labai gausų būrį svečių, kurių tarpe matėsi ne tik skyriaus nariai ir jų šeimos, bet ir labai daug kitų lietuviškų draugijų narių. Piknikan atsilankė ir Lietuvos Gailės konsulas dr. J. Bielskis, ponia, matėsi Lietuvių Bendruomenės apylinkės pirmininkas K. Liaudanskas, šv. Kazimiero parapijos choro dirigentas muzikas Br. Budriūnas, studentų sąjungos vietinio skyriaus pirmininkas V. Gylis su gausiu būriu akademinių jaunimo, pramoginės žvejybos "menininkas" Ch. Lukšys (kol kas dar nepadavę prašymo į Dailiųjų Menų Klubą...), žurnalistas Br. Raila su visa šeima, nuo kalnų nusileidę (anksčiau buvę labai paslaugūs, bet kokiam lietuviškam reikalui dabar "sulindę" į vilų biznį kai nuose) Fel. Masaitis, inž. V. Varnas, ir daug kitų tituluotų "eilinių" lietuvių.

Piknikas savo tvarkingumu išsiskyrė iš daugelio kitų piknikų ir visiems jo lankytojams palikė labai gero įspūdžio. Tai galim buvo spresti iš atsiliepimų tie iš senesniųjų, tiek ir iš jaunesniųjų tarpo.

Svarbiausia "atrakcija", be abejo, buvo puikus, labai šviesus ir skoningai pagaminti pietūs, kurių gamybos našta buvo pasiėmusi skyriaus narė ponia Z. Waitek, atlikusi savo pareigas labai rūpestingai ir pavyzdinčiai, malonių talkininkių ponia Pulkauninkienės, Valavičienės, Latvienienės, Raibienės, Jurkūnišienės ir kt. padedama.

Vienas iš Los Angeles Tautinės S-gos skyriaus steigėjų ir jo kaip ir daugelio kitų lietuviškų organizacijų veiklus narys ir veikėjas Petras Žilinskas surinko susirgęs atsidūrė ligoninėje. Ligonis sveiksta ir tikima, ka neužilgo galės vėl grįžti aktyvion veiklon, ko jam linki visi jo prieteliai ir pažįstami.

Kai kurie bendruomenininkai apgailėstauja, kad apylinkės su rengtoji kultūrinė šventė Tarp tautinio Instituto patalpose te-

sutraukė nedaug lietuviškos publikos, nors šventės programa pareikalavo didelio pasiruošimo, įdedant daug laiko, darbo ir net pinigų. Daug dėlto netektų stebėtis: neegzistuojančios Bendruomenės Apygardos egzistuojantis pirmininkas A. Dabšys tą pačią dieną pas save buvo surengęs savo šeimyninio jubiliejaus pobūvį, kuriame dalyvavę apie 100 žmonių...

Ilgametis "Dirvos" skaitytojas J. Milūnas neseniai grįžo iš ilgesnių atostogų, kurių metu aplankė New Yorką, Detroitą, Chicago ir kitus miestus. Į Rykus skrido lėktuvu, atgal grįžo traukiniu.

Kiek kandidatų į kino filmų artistes? Neseniai vienai Hollywoodo kino filmų studijai prireikėjo jaunos merginos vaidinti naujai ruošiamoje filmoje. Ji, 17 metų amžiaus, buvo atrinkta iš 10,244 kandidatų, kurių tarpe buvo 3 lietuvaitės.

DIDĖJA SUSIDOMĖJIMAS LITUANUS ŽURNALU

Lietuviško akademinio jaunimo leidžiamas anglų kalba informacinis leidinys LITUANUS pradeda susilaukti vis platesnio susidomėjimo, štai University of Chicago Press atsiuntė redakcijai knygy sąrašą su prašymu pasirinkti tas, kurias norėtų recenzuoti. Pats faktas, kad LITUANUS žurnalo redakcijai siūlomi moksliniai veikalai ir pageidaujamas jų kūrinių vertinimas šiame žurnale, jau rodo kiek jis priimtinas amerikiečiams.

LITUANUS žurnale pasirodę straipsniai yra oficialiai pripažinti ir įtraukti į "Publications of the Modern Language Association". Kas metai ši sąjunga sleidžia specialią knygą, kurioje švardinami pagrindiniai pasirodę darbai; knygos or straipsniai literatūros, kalbos ir folkloro klausimais. Šiais metais Ryt. Europos skyriuje sužymėta daug straipsnių iš LITUANUS žurnalo.

"Historical Abstracts", leidinys, kuriame pateikiamos istorinių straipsnių santraukos, įtraukė LITUANUS žurnalą į leidinių sąrašą, kurie sekami ir iš kurių mama medžiaga santraukoms. domu pastebėti, kad iki šiol tebuvo naudotasi Lietuvos TSR Moksly Akademijos Darbuose aduota medžiaga. Paskutiniame biuletenyje tačiau šalia tos sovietinės įstaigos leidinio išvardintas ir LITUANUS žurnalas.

LITUANUS pradeda susilaukti vis didesnio susidomėjimo ir iš JAV ribų. Štai šiandieną LITUANUS jau skaitomas Biblioteca Universidad de Costa Rica, San Jose, Costa Ricoje; National Library of Scotland, Škotijoje; "Deutsche Rundschau" Stuttgarte, Vokietijoje ir Osteuropa Bibliothek, Berne, Šveicarijoje.

The World Book Encyclopedia šreiškė savo pageidavimą lėti tuolaites LITUANUS žurnalo gavėją, nes LITUANUS talpina medžiagą yra nenaprastai vertinga šios enciklopedijos moksliniam darbe.

LITUANUS žurnalo redakcija ekmingai tarpininkauja svetimauciams, norintiems įsigyti knygy apie Lietuvą anglų kalba.

LITUANUS žurnalui Remti omietas baigia paruošti metiškus padėkos lapus — diplomus, kuriuos gaus kiekvienas aukotojas, paaugęs virš 5 dol. Aukoiusieji iki 5 dol. taps LITUANUS aukotojais, nuo 5 iki 20 dol. — rėmėjais, nuo 20 iki 100 — garbės rėmėjais, virš 100 — garbės leidejais.

K. Karpis 5 dol. auka parėmė LITUANUS žurnalo leidimą. Už paramą akademinis jaunimas nuosirdžiai dėkoja.

Kazimieriniai metai (I)

ŠV. KAZIMIERO LAIKAI

J. JAKSTAS

Kaip asmens gyvenime praeitis neatskiriama nuo jo dabarties būklės, taip ir visuomenės gyvenime praeities įvykiai, būsenos ir asmens kreipia josios polinkius ir dvasinius nusiteikimus. Iš kitos pusės, pačių praeities įvykių ar asmenų "atranka" iš neaprepiamo istorijos labirinto vyksta pagal dabartinius visuomeninius polinkius, puoselėjamas vertybes ir jo vyraujančias ideologijas. Čia praeitis ir dabartis, pasirodo, esančios susijusios į neatskiriama vienvėrę ir sudaro vieną nenutrūkstamą grandinę.

Mums šiais metais pasitaikusi proga minėti šv. Kazimierio 500 metų gimimo jubiliejų rodo mūsų bent trečtinės visuomenės pomėgius praeities atžvilgiu. Pastebimas mūsų esąs polinkis susirūšti su tauria, antžemiška tikslų siekusia asmenybe ir pagyventi josios, gali sakyti, nuskaidrinto vaizdą. Mūsų — deja, beveik vienos linkmės — spaudoj gausūs straipsniai apie šventąjį yra daugiau hagiografinio pobūdžio, atseit, primenantieji viduramžių šventųjų gyvenimų vaizdavimus. Juose pasigendama daugiau žmogiško šv. Kazimierio vaizdo, atseit, savo laiko visuomenės nario. Juk šv. Kazimieras buvo XV a. vakarietiškos visuomenės išdava ir todėl jo asmuo, šventumo genėzė pagal tą visuomenę turi būti išaiškinta.

Apie šv. Kazimierą, tiesa, ne lengva kalbėti, nes trūksta autentiškos medžiagos. Čia mums beveik pirmuosius kelius bus skynęs prof. Z. Ivinskis, panaudojęs savo monografiją apie šventąjį spausdintus ir nespausdintus šaltinius ir apžvelgęs ankstyvesnę literatūrą. Nepaprasto kruopštumo autorius, koks prof. Z. Ivinskis yra, vis dėlto turėjo pripažinti, jog šv. Kazimieras buvo "garsus, o žinių mažai palikęs". (19). Dėl žinių, tur būti, trūkumo autorius ir bus pačiam šventojo gyvenimui, palyginti, didelį, 200 psl. monografiją, vos 20 psl. tepaskyręs. Daugiau vietos skiriama šv. Kazimierio kanonizacijai ir jo kulto išplitimui tiek Lietuvoje, tiek svetu. Tačiau profesoriaus straipsnis apie šv. Kazimierą Liet. Encikl. jau gausingesnis biografinėmis žiniomis ir išvadomis. Matyt, autorius, išleides monografiją, nepalaido šventojo iš akių ir toliau apie jį renka medžiagą.

Žlugiantis Lietuvos praeities mylėtojai turi būti prof. Z. Ivinskio prisipažinimas jo pusamžio proga, jog jis esąs pririnkęs naujos medžiagos apie šv. Kazimierą ir jaučias reikalą leisti jo monografijos naują leidimą. Šia proga tektų pagraudinti, kad autorius pagrįstų monogra-

fiją gausiomis šaltinių ištraukomis ar net duotų priedėlių išties svarbesnius dokumentus.

Turint mažą žinių apie patį šv. Kazimierą, pravartu būtų apžvelgti jo gyventus laikus ir tuo būdu jį įstatyti į visuomeninę aplinką. Juk šv. Kazimierio Lietuva, naujai įsijungusi per Lenkiją į Vakarų bendruomenę, pergyveno tada kritiškus laikus. Jai grėsė Maskva, totoriai ir drauge su visa Europa jautė turkų baimę. O ir vidaus gyvenimas ne-

vyko sklandžiai. Ryšium su Lietuvos krikštu ir Maskvos puolimais paastrėjo stačiatikiškos bažnyčios klausimas. Visa tai nebus praėję be įtakos mūsų šventajam. Jo šventumui ir kultui šios sąlygos bus turėjusios reikšmės. Tad jos pravartu nušviesti.

Lietuvos būklei XV a. pavaizduoti tenka paliesti šie dalykai: valstybinis gyvenimas, santykiai su Maskva ir Krymo totoriais, jogaileičiai Dunojaus plotuose ir katalikiškos Europos visuomenės buitis. O jau apžvelgus čia išskeltus dalykus galima bus ryškinti kai kuriuos šv. Kazimierio gyvenimo momentus ir nurodyti jų ryšį su gyventa aplinka.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ SPAUDA AUSTRALIJOJE

KAZYS KEMEZYS

Pirmiausia tektų pažymėti, kad lietuvių spaudos istorijoje iš viso pirmą kartą tik po II Pasaulinio karo pasirodo lietuviški spaudos leidiniai šiame tolimame penktame pasaulio kontinente — Australijoje. To priežastimi buvo lietuvių tremtinių atvykimas į šį kraštą 1948-49 metais. Nors lietuvių skaičius Australijoje nesiekia pilnų 10 tūkstančių, vienok nepaprastas jų tautinis aktyvumas, aukštas kultūrinis lygis ir pasiaukojimas pat pradžioje sudarė palankias sąlygas gimti ir vystytis įvairaus pobūdžio spaudiniams lietuvių kalba.

Esant ribotam lietuvių skaičiui, plačiai išsimečiamam po tą didį kraštą, savaime susidarė ypatingos lietuviškų leidinių leidimo sąlygos. Be kitų sunkumų, negausūs puslapiai lietuviški spausdinėliai pradžioje dar buvo apskunkinti taip vadintais privalomais anglų kalbos puslapiais, kas dar labiau mažindavo lietuviškos informacijos talpumą laikraščiuose. Vienok laikraščių lei-

dėj — redaktorių ištverme — ryžtingumu bei visų tautiečių parama, pradinės leidimo kliūtys buvo nugalėtos, ir lietuvių susilaukė Australijoje eilės savų spaudos leidinių.

Lietuvių spaudą Australijoje galima būtų suskirstyti į tris grupes: informaciniai-politiniai savitraščiai, ar dvisavitraščiai, periodiniai kultūros leidiniai ir specialūs neperiodiniai, ar pripuolami leidiniai.

"Australijos Lietuvis"

Tai buvo pats pirmas lietuviškas laikraštis Australijoje. Jo pirmas numeris pasirodė 1948 metų rugsėjo 12 d. 10 puslapių, spausdintas rotatoriumi, mažo formato, net be viršelio. Redagavo redakcinis kolektyvas. Leidėjas Jurgis Glušauskas. Ejo kas dvi savaitės.

Pažymėtina, kad laikraštėlis buvo išleistas nepaprastomis sąlygomis Pietų Australijoje, Leigh Creek anglies kasyklų palapinėje. Ta proga leidėjas prisiminė seną lietuvišką patarlę:

esą, mažas keltas didelį vežimą verčia. O išleistas lietuviškas laikraštėlis — tai didelio vežimo pasirodymas.

Laikraštis savo pirmame numeryje pasisakė siekiant šių tikslų:

a) budėti, kad nepamirštume gimtojo žodžio, b) supažindinti skaitytojus su nauju kraštu — Australija, c) duoti žinių apie lietuvių gyvenimą mūsų paliktoje tėvynėje ir visame pasaulyje, d) duoti žinių iš plataus pasaulio įvykių ir e) duoti skaitytojui grožinės literatūros kūrinių. Be to, pasižadėjo visuomet būti skaitytojų draugu — jų daugumo ir liudėsio valandomis. Esą laikraštis, vilties ir pasiryžimo kupinas, nori gyventi ir augti visų skaitytojų labui. Taip pat proga laikraštis prašė bendradarbių tautos ir skaitytojų pinigines paramos.

Jau nuo pat pirmojo laikraštėlio numerio gausu informacijų iš pavergtos Lietuvos gyvenimo. Štai jau ir atsišaukimas organizaciniams skautų reikalais. Ir sporto informacijos. Spaudos leidinių recenzijos. Lietuvių kultūrinės aktualijos, organizaciniai reikalai. 1948 metų pabaigoje laikraštėlis jau pasirodo su spausdintu viršeliu.

Bendrai paėmus, pirmieji numeriai sukelia labai gyvo laikraštėlio jspūdį. Žinutės trumpos, aktualios. Bet gi, tai vis dėlto, kad tuo metu laikraštėlio žymi dalis bendradarbių buvo iš Vokietijos.

Anglies kasyklų palapinės redakcijos nariai buvo A. Bajorinas ir mums gerai žinomas humanitaras V. Doniela. Kiti laikraštėlio leidimo talkininkai — Luprikša, Norkūnas, Lauginčius, Dunda, Karmazinas, broliai Navikai ir Pundžiūs.

1949 metų gegužės mėn. laikraštis iš anglies kasyklų palapinės persikėlė į Pietų Australijos sostinę, Adelaidę. Čia laikraščiu įsikurti padėjo smulk. Matukas, Vizbaras ir Žurauskas. Suorganizuota nauja redakcinė kolegi-

ja. Laikraštis pastorėjo iki 40 puslapių.

Tačiau, baigiant 1949 metus, nusiskundžiama, kad mažas prenumeratorių skaičius neįgalina finansiniai leisti laikraštį. Tačiau pasižadama dirbti ir toliau, kol tai bus reikalinga ir prasminga. Tuo pat metu laikraštis žymiai surimtėja. Daugiau ilgesnių ir rimtesnių rašinių, literatūrinės kūrybos ištraukų. Ir tik liūdno žinios iš tėvynės.

Pagaliau tik 1951 metų pradžioje "Australijos Lietuvis" 61 Nr. jau išsina spausdintas spausdintu, nedidelio formato 16 psl. Laikraštis iliustruotas, skiriasi papuošti gražiomis vinjetėmis, specialūs skautų ir jaunimo skyriai. Ilgainiui laikraščio formatas didėja, turinys gilėja, įvairėja, nors yra du puslapiai anglų kalba, kuria, vienok, teikiama tik naudingų informacijų lietuvių reikalais. Laikraščiu padidėjus, žymiai pagausėja informacijų, labai daug aktualijų, kultūrinės informacijos, sporto žinių.

1953 metų pabaigoje laikraštis dar pagerinamas. Įvedami specialūs vinjetėmis papuošti skyriai: "Literatūra — mokslas — menas", "Pavergtose tėvynėje", "Moterys" ir nuolatinis juokų skyrelis.

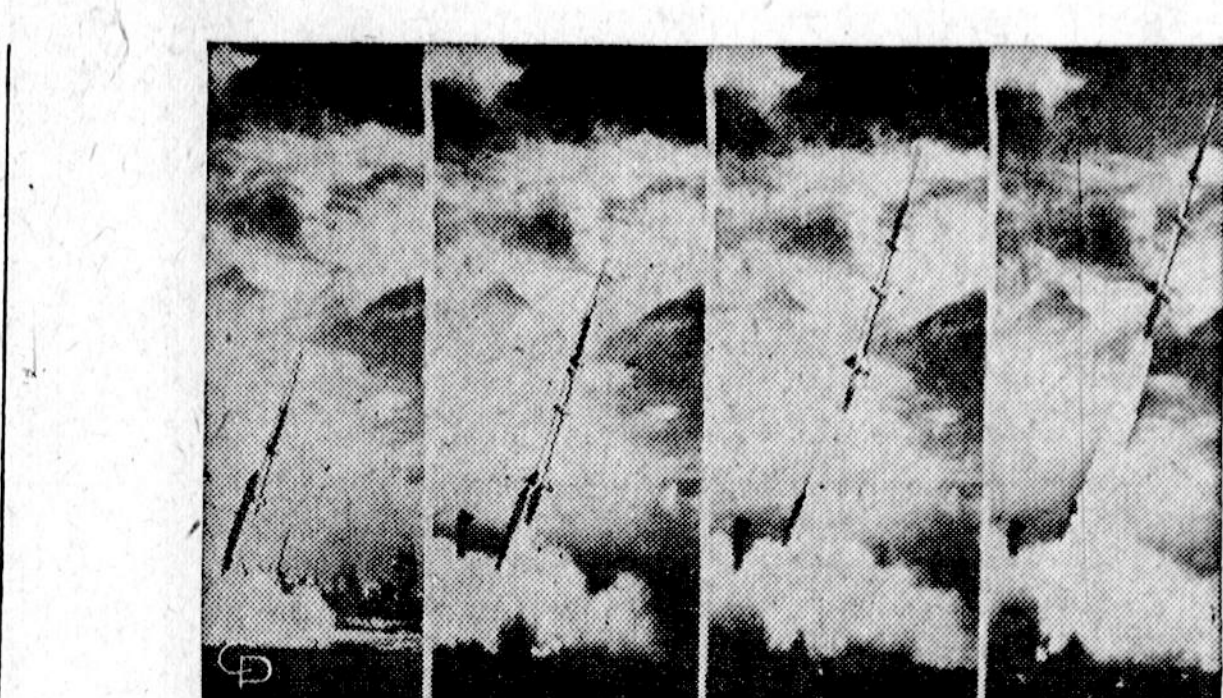
Ir taip dvisavaitinis lietuvių laikraštis "Australijos Lietuvis", Adelaidėje, eina be pertraukos veik 8 metus. Pagaliau 1956 metų gegužės 14 d. išleistas paskutinis to laikraščio (199) numeris, ir jis sustoja.

Paskutiniame numeryje leidėjas nurodo tokias laikraščio sustojo priežastis. Esą, iš esmės Australijoje 10 tūkstančių lietuvių skaičiaus laikraščius prenumeruoja apie tūkstantis asmenų. Bet dabar eina jau du lietuvių savitraščiai ir vienas dvisavaitinis: "Mūsų Pastogė", naujai pasirodę Melbourne "Tėviškės Aidai" ir "Australijos Lietuvis". Ir tas tūkstantis prenumeratorių tenka trims laikraščiams. Tuo būdu nei vienas laikraštis negali turėti pakankamai skaitytojų.

"A. L." skundžiasi jau ir praeities vegetacija. Dėl lėšų stokos negali gauti apmokamų bendradarbių. Dėl to laikraščio turinys darosi per daug šabloniškas. Belieka tik biuleteniai. Esą, sustoję eiti "Austr. Lietuviui", kitų laikraščių padėtis pagerės. Laikraščio leidimo metu surinkta įvairiems tikslams daug aukų. Išleista eilė lietuviškų knygų. Žymiausias leidinys tai Rulgio Andriušio "Sudiev, Kvietkeli" gavęs iki šiol aukščiausią premiją.

Iš viso, kaip atrodo, laikraštis sustojė ne dėl medžiaginių sunkumų, bet grynai tikslingumo sumetimais.

Reikia pripažinti, kad "Australijos Lietuvis" 8 metus be pertraukos žadino lietuvių tautinę sąmonę ir, tuo pačiu, kiek galima nustelbdamas gresiantį

Pirmoji penkių dalių raketa sėkmingai išbandyta be pilotinės aviacijos tyrimų stotyje. Ji padės rinkti informaciją, reikalingą balistinių sviedinių ir žemės satelitų konstrukcijai; skrenda 11,000 mylių per valandą, pasiekia 200 mylių aukščio.

PRISIMINIMAI IŠ KAUNO

(M. Dobužinskio kūrinių paroda)

"Septynių menų Rūmuose" New Yorke (120 Madison Ave.) nuo birželio 25 iki liepos 15 buvo surengta pomirtinė Mstislavo V. Dobužinskio kūrinių paroda. Tai iš dalies buvo ir prisiminimai iš Kauno. Informacinėje knygtėje parašyta: "Gimęs Rusijoje, kur praslinko pirmieji 22 metai jo meninės veiklos, pasikui jis gyveno 15 metų Lietuvoje, savo protėvių krašte, o vėliau, likimui taip lėmus, baigė savo gyvenimą New Yorke, kaip Amerikos pilietis".

Į New Yorką M. Dobužinskis atvyko 1939, M. Čechovo teatro kviečiamas. Kaip toliau toje pačioje knygtėje sakoma, "karas jam sukludė grįžti namo į Lietuvą... čia jis dalyvavo keliose grupinėse Amerikos lietuvių ir rusų dailininkų parodose, surengė tryliką vien savo kūrinių parodų". M. Dobužinskis mirė New Yorke 1957 metais, būdamas 83 m. amžiaus. Prieš mirtį kuri laiką dar gyveno ir dirbo Londone.

Tarp iliustracijų, įdėtų jo meninės veiklos aprašyme, yra ir dvi scenos iš Kauno operų (Andrė Chenier ir Pikų Dama).

Parodoje buvo iš viso 107 kūrinių. Žymi jų dalis operų ir baletų dekoracijų eskizai, jų tarpe septynios scenos iš Lietuvos operų ir baletų. Tarp paveikslų buvo 1913 metais pieštas vaizdelis iš Vilniaus ("Lietuvių seminarija"), 1930 — "Cirkas Marijampolėje" ir 1934 — Jurbarko sinagoga. Tarp portretų — A. Kučingis Varlaamo rolė Godunove ir H. Kačinskas Dickenso "Varpuose". Be to, Kauno baletu

mūsų nutautėjimo pavoju šiame tolimame pasaulyje krašte. Jis atliko vertingą ir labai didelį kultūros darbą lietuvių spaudos istorijoje bendrai ir ypatingai Australijos lietuvių visuomeniniame kultūriname gyvenime. Laikraščio leidėjui Jurgiui Glušauskui ir artimiems jo talkininkams tenka didelis nuopelnas ir gili padėka visų Australijoje esančių mūsų tautiečių vardu. (Bus daugiau)

lankytojams pažįstama garsioji baidė "trijulė" (Niemčinova, Obuchovas, Zvierevas).

Nekalbant apie tai, kad tai didelio talento menininko kūrinių paroda, lietuviui ši paroda buvo žymia dalimi dar ir sava, artima, ypač, kad parodos šeimininkai lietuvius svečius priėmė lietuviškai ir kalbėdami (Dailininko sūnus inž. Dobužinskis gerai kalba lietuviškai, o jo žmona lietuvaite, buv. operos dainininkė Nainytė). Teko apgailestauti tik, kad kažkokio nesusipratimo dėka vietos lietuviški laikraščiai nebuvo laiku painformuoti ir mažai kas iš lietuvių težinojo, kad yra tokia proga prisiminti Kauno teatro atmosferą.

Ar įstoja į
VILTIES
draugiją?

A World of Fun Aboard!
S.S. AQUARAMA
One-Day Vacation Cruises

Štai puiki vandenyno kelionės romantika! Saulės deiniai, šokiai, žaidimai — puikus maistas ir gėrimai. Turistai, pasimkite savo automobilius ir sutaukykite 180 mylių vairavimą.

SAILINGS:
Every Sun., Mon., Tues., Wed.
Lv. CLEVELAND 9:30 a.m.
Ar. Detroit . . . 2:50 p.m.
Lv. Detroit . . . 3:20 p.m.
Ar. CLEVELAND 10:30 p.m.
Other days leave Cleveland 5:10 p.m., arrive Detroit 10:30 p.m. (CITY TIMES SHOW)

KAINOS (mokesčius įskaitant) tik \$5.75 į vieną pusę, \$8.95 į abu galus, specialios kainos vaikams ir grupėms.

S.S. AQUARAMA
Perry-Payne Building Cleveland 13, Ohio
SUperior 1-1555

DOCK: Foot of West Third Street

Kitos bilietų įstaigos:
Hotel Cleveland, downtown; Gun & Tackle Shops at Westgate and Shaker Square.

Kviečiu jus įrodyti, ką jūs patys galite...

PASLEPTAS GIRDEJIMO PRIETAISAS

kaip niekad su

Beltone HEARING GLASSES

- Galite girdėti su ABIEM ausim.
- Jokio guziko ausyje. Jokio šniūro.
- Jokių specialių prietaisų už ausies.
- Duoda high fidelity girdėjimą.
- Stipri hearing aid paslėpta akinuose. Beveik nematoma triušėle nuneša garus į ausį.
- Nieko paslėpta plaukuose ar rūbuose.

Duodama KNYGA NEMOKAMAI supažindina su visais stebuklingais naujais patogumais geresniam girdėjimui ir to aparato paslėpimo, neįmanomo iki dabar, užkietite, pašaukite, ar rašykite šlandien.

Atsiųskite man nemokamai knygelę apie Beltone Hearing Glasses.

Pavardė

Adresas:

Šaukite Mr. NORBUTAS
406 Citizens Bldg.

Namų telefonas TU 6-1149

MAIN 1-5252
850 Euclid Avenue

P A S A K A

BALYS GRAŽULIS

(11)
— Panele Rita! — pašaukė vienas teišėjų.

Tik tada ji pravėrė lūpas, bet vis dar į taką žvelgdama sausu ir šaltu kaip ledas balsu užklauso:

Nešiojai mane širdyje ir regėjai. Vėliau tu mane užmiršai.

Jau tu pasenai, o aš vis ta pati — Tavo lūpomis aš gyvenu.

Ponas Goldas nusiėmė skrybėlę, atidengdamas švytinčią plikę, nusilenkė ir ramiau, tvirtu balsu atsakė:

— Tai pasaka, gražioji Rita Maru. Mūsų lūpose ji gyva.

Jo atsakymas išsunkė paskutinį kraujo lašą iš Ritos Maru skruostų. Sėdėjo nebyli, apmirusi. Su ja kartu apmire visa minia. Praėjo minutė — ji tebežiūrėjo tolyn į taką, lyg ko laukdama. Paskui pakilo iš sosto ir palengva lipo žemyn. Ant jos skruostų nu-

riedėję stambios ašaros lyg deimantai žėrėjo prožektorių šviesoje. Nulipo, priėjo prie pono Goldo ir žodžio netarusi viena ranka apkabinė jo kaklą. Dar kartą žvilgtelėjo per jo petį į tolį ir tada pabučiavo.

Miniai klykiant, trimitams gaudžiant prasidėjo jungtinių apeigos.

— Pamatęs poną Goldą artėjant prie tribūnos Jonas netpašoko.

— Goldas! Ar matai, Angele? Goldas! Prakeiktas sukčius! — šaukė jis.

Tačiau Angelė neatsakė. Ji net jo negirdėjo. Nujautimas, kankinęs ją visą dieną ir augęs iki paskutinės minutės, sprogo dabar lyg bomba. Pritrenkta, apsvaiginta žiūrėjo ji į televiziją, negalėdama nei pasijudinti, nei akių nuo jos nusukti, tarsi laukdama stebuklo, ar netikėdama tuo, ką mato. Jonas jaudinosi, keikė Goldą, jį kalbino, o ji vis sėdėjo pastirusi, be žado. Tik jungtinių apel-

goms prasidėjus, paskutinei vilčiai pradinę, ji staiga pravirko. Ir ašaros ištirpdė ją sukauciusį ledą.

— Ką jis padarė Petriui? Kur Petras? — sušuko ji, lyg beprotė.

— Kame reikalas? Kas atsitiko, — klausė Jonas.

— Sukčius! — šaukė Angelė. — Jis pavogė Petriui jo meilę. Užmušė jį! Užmušė ją. Žmogžudys, žmogžudys!

Pribėgusi prie telefono pakėlė ragelį, žarstė abonentų knygos lapus, suko numerius ir vis dar nematė sumišusio Jono.

— Kur jūs padėjot Petrą? — šaukė į ragelį. — Ką jūs jam padarėt!

— Mes padarėm? Kaip jūs drįstat! — kitame gale rėkė Etelė. — Prisilakė, kaip kiaulė, prisigėrė, visą mūsų salioną užteršė. Miega dabar, krikia!...

— Netiesa, melas! Petras negeria. Jūs jį nuuodijot! — šaukė Angelė.

— Ateik ir pamatysi. O, ne! Užtenka man čia vienos kiaulės. Liepsiu išmesti. Taip išmesti! — išrėkė Etelė ir pakabino ragelį. Angelė išleido ragelį iš rankų. Ir tuo

pačiu metu Jonas nutvėrė ją už pečių.

— Štai kas! — švokštė jis pro sukąstus dantis Angelę purtydamas. — Štai, kaip sukčius gavo Ritą Maru. Petras vis dėlto nuėjo ir sužinojo. Sužinojo, sakyk?

— Taip, — atsakė Angelė.

— Ir paslaptį sukčiui pasakė?

— Taip.

— Ir tu žinojai?

— Taip.

— Kiek gavot? Už kiek pardavėt Ritą Maru?

— Paleisk. Jonai, tu mane skaudini, — dejavo skaudžiama ir naujo netikėtumo užgriūta Angelė.

Jonas ją piktai atstūmė.

— O aš maniau, kad ji mane myli. Sukčiui pardavė. Senam pilvotam sukčiui...

Angelė nuleido galvą.

— Ir aš dar netikėjau ponui Goldui...

— sušnabždėjo ji pati sau. — Tikėjau meile, žodžiais...

— Tu pardavei mūsų meilę, ne aš, — atkirto Jonas.

Angelė tik graudžiai į jį pažiūrėjo ir

nieko nesakiusi lėtai išėjo pro duris.

— Eik, bėk užmokėsio pasiimti, — suriko Jonas jai iš paskos.

Pagavusi taksi gavėję Angelė išvažiavo Petro ieškoti. Užtiko jį gatvėje netoli Goldų rezidencijos. Ejo šlitinuodamas, stulpus ramtydamas, kaip eina visi girtuokliai. Ir ne akimis, o vien nuojauta jį atpažino. Frakuotas, apsmukusiomis kelnėmis, su giliai ant akių užmautu cilindriu atrodė jis lyg žvirbliams baidyti baidyklė. Jis vis dar buvo apsvaigęs ir atpažino Angelę tik iš jos klyksmo. Stovėjo dabar abudu apsikabinę, be žodžių vienas kitą guosdami. Du nelaimingi žmonės, praradę meilę ir viltį.

— Jie nužudė pasaką... — po kurio laiko tarė Petras.

— Gegužės šešioliktąją dieną sprogo antroji bomba. Tačiau jos sprogimas vien juoko bangą sukėlė. Žmonės juokėsi, kad Rita Maru, pradėdama skrybų bylą, kaltino vyrą dvasiniu žiaurumu, o pasakos nė žodžiu nepaminėjo.

(Pabaiga)

PUSIAU SLAPTAI

PASIKARTI GALIMA

V. MEDINIS

Gyveno Amerikoje du broliai. Vienas buvo protingas, o kitas bedarbis.

Bedarbis suvalgė vieną pašalpą, suvalgė ir kitą. Išėmė pinigų iš banko ir tuos pravalgė. Protingasis grąžino jam skolą, ir skolos neliko. Tada ir sako bedarbis protingajam:

— Dabar jau, turbūt, reikės galą pasidaryti.

— Šitaip man nepatinka, — atsiliepė protingasis.

— Kodėl turbūt? Sakyk arba taip, arba ne.

— Sakau taip.

— Sakyk aiškiai ir pilnai.

— Dabar jau reikės man galą pasidaryti.

— Konstatuojam: tu pasidarysi galą. O dabar konkretus klausimas: kaip?

— Galima, pavyzdžiui, nusi-skandinti.

— Nenusiskandinsi. Per daug gerai plauki.

— Tai palįsiu po koku automobilu.

— Rizikinga. Gali baigtis tik sužeidimu. O be to, kitas žmogus bus įveltas. Tardymai, teis-mai. Ir man teks visur laiką gaišti. Sugalkok labiau legalų būdą.

— Patark, — prašė bedarbis.

— Ne, čia tavo privatus reikalas. Man sąžinė neleistų ką nors patarti. O ir įstatymus galiu sulaužyti. Amerikoje žmogus laisvas, bet tvarkos vistiek turi laikytis.

Bedarbis galvojo vieną dieną, galvojo kitą ir sugalvojo, kaip nusižudyti.

— Nuvažiuosiu į miestą, — dėstė protingajam, — užsikelsiu į kokį dešimtą aukštą ir iššoksiu pro langą.

Susimąstė ir protingasis. Ilgai mąstė. O paskui papurtė galvą ir švelniai broliškai prabilo:

— Rizikuojai čia jau nėra. Iš tokio aukščio turi garantuoti užsimušti. Bet per daug viešas dalykas. Laikraščiai rašys, fotografijas dės. Neaplenks nei manęs neminėje. Negerai. Atmes-ta. Dar galvok.

— Tai gal pasikarti? Kur nors čia pat namie. Rūsy ar garaže.

— Čia jau geriau. Manęs namie nebus, kai jau panorėsi. Bet pirma sužinok, ar tai legalu, ar konstitucijai ir įstatymams neprieštarauja.

Išėjo bedarbis iš namų, sutiko policininką ir klausia:

— Jeigu aš karsiuos, ar konstitucijos ir įstatymų nesulaužysiu?

Policininkas nusiėmė kepurę ir ilgai kasės pakaušį. Paskui vėl užsidėjo kepurę ir atsakė:

— Nežinau, bet sužinosiu.

Jis užsirašė bedarbio pavardę ir adresą ir nuėjo pas savo šefą. Šefas nuėjo pas miesto majorą. Majoras pasiūkė patarėjus. Patarėjai savo patarėjus. Vartė įstatymus ir įsakymus, tarė ir barės, o paskui nusprendė, kad miesto tvarka laisvam piliečiui kartis neįtraudžia. Tik nežinia, ką gubernatorius pasakytų.

Miesto valdžia valstybės valdžios atsiliepė.

Gubernatorius sukvietė legislatorius, visi dirbo ramiai ir sutartinai, visas bylas ir knygas skaitė ir nieko neišskaitė. Nebuvo tokio įstatymo, žmogus šitoje valstybėje galėjo kartis. Bet kaip federalinė valdžia atsiliepė?

Reikalas nuėjo pas prezidentą, iš prezidento į kongresą, iš kongreso į komisijas, iš komisijų į pakomises, paskui į Rūmus, paskui į Senatą. Kai vėl kongresą pasiekė, įstatymų leidėjai ruošėsi atostogų išeiti. Bet bedarbio klausimas valstybės senatorius visus sugraudino ir sulaukė.

— Mūsų laisvo krašto bedarbis gal jau badu miršta, o mes negalime nors savaite atidėti

atostogų ir surasti, ar jis gali legaliai pasikarti.

Kongresas atostogas atidėjo.

Po pusės metų bedarbis tą pačią dieną gavo darbą ir laišką iš prezidentūros.

Pats prezidento patarėjas rašė: "Žmogus, kuris pasikaria, mūsų krašto konstitucijos ir įstatymų nesulaužo".

Kitam laiške buvo įdėta reklama: Goldfine Co. virvės stipriausios ir pigiausios.

Protingasis brolis pasiėmė reklamą ir valdžios laišką ir užrakino į savo stalčių. Paskui pamąstęs tarė:

— Mūsų valdžia dirba lėtai, bet žmogaus neužmiršta.

APIE MENININKUS IR MENUS

Po to, kai A. Rūkštėlė bandė clevelandiečius apšviesti apie modernųjį meną, pasakodamas anekdotus apie papūgų, beždžionių ir krūmažmogių kūrybą, žmonės ėmė suprasti, kodėl jis tiek daug rūgų ir vandėnų pripaišė. Išsiganę, kad jis iš bado ir troškulio nenugaištų, kažkas

net ir vieną kitą gubą ar ežerėlį nupirko.

Nuo ilgų posėdžių nuvargusių Bendruomenės Tarybą toks clevelandietis Ig. Gatautis ėmėsi linksminti pasakaitėmis apie savo sūnaus tapybą. Atsidėkodami tarybininkai pavedė centro valdybai išdo pinigais nupirkti ir Gataučių padovanoti knygą "Būk mandagus".

Leonardo da Vinci buvo paklaustas, kodėl jo paveikslai tokie gražūs, o jo paties vaikai tokie blaurūs.

— Savo paveikslus aš dieną darau, — atsakė Lionardo.

Luca Giordano tapydavo ne-

paprastai greitai. Kai kartą žmona jį pašaukė valgyti, jis atsiliepė:

— Gali jau nešti sriubą, aš turiu dar tik Mergelės ir trijų Karalių galvas nutapyti.

Tapytojas Tischbeinas, Weinekkelmanno paskatintas, ilgoką laiką labai intensyviai studijavo fizionomiją. Šitaip jis susirgo tik-ra manija žmogaus veido bruožuose ieškoti panašumo su kurriu nors gyvuliu. Vieną dieną Neapoly jis kone kaktom susidūrė su daktaru Domeyriu. Prieš

keis dienas jis šitą žymųjį mokslininką viename pokyly buvo susitikęs. Nudžiugęs laikė jį tvirtai už rankos ir karštai kalbėjo:

— Mano mielas bičiuli, dabar aš gerai matau. Tamsta nesi suo — tai buvo klaida. Tamsta esi asilas!

Viena ponija, kuri daug rašė donų dažų vartodavo, rado, kad dail. Rigaud jos portretui negražius dažus parinko.

— Kurgi Jūs savo dažus perkate? — paklausė ji.

— Tikriausiai toje pačioje vietoje, kur ir Jūs savo dažus perkate.

Labai aukšto ūgio skulptorius Begas vieną vasarą klausė labai žemo tapytojo Menzelio:

— Sakykite, ar pas Jus ten žemai irgi taip karšta?

Max Liebermannas tapė vieno bankininko paveikslą. Pozuodamas, dailininkas jo paklausė:

— Pone profesoriau, ar paveikslas bus tikrai panašus? Dailininkas atsakė:

— Jeigu mane trukdysit, tai nupiešiu Jus tokį, koks iš tikrųjų esat.

Dego atelje nebuvo nei vieno paveikslas: visos sienos buvo tuščios. Kai vienas lankytojas nusistebėjo, kodėl Degas neturi jokio, savo paveikslas, dailininkas paaiškino:

— Jeigu tamsta šiandien norėtumėt pirkti kokį Dego paveikslą, jis kaštuotų pusę milijono. Galite suprasti, kad aš tokiu luksuso negaliu sau leisti.

Į Picasso namus įsilaužė. Kai vagis su grobiuėjo lauk, jį pamatė kambarinė, pagriebė pieštuką su popieriu ir nupiešė. Picasso atsitiktinai stovėjo ant balkono ir taip pat vagį nupiešė. Tada juodu abu nuėjo į policiją ir parodė savo piešinius. pagal kambarinės piešinį tuojau buvo nustatyta, kas tas įsibrovėlis buvo.

Pagal Picasso piešinį į policiją buvo atvesti šimtas dvidešimt asmenų ir atgabentas Liudviko Penktojo fotelis.

Ant sienos kabo portretas.

— Tai, — sako šeimininkas, — mano mirusios žmonos portretas, Picasso nupieštas.

Svečias įsižiūrė.

— Žuvusios traukinio katastrofoje? — klausia jis su užuojauta.

PO KONGRESO SUNKIAI SUSIRGO

ir seneliukas Dr. P. Grigaitis, nes Naujųjų birželio 19 d. numerį, nebeimokėdamas pasiaiskinti, kodėl neskelbia visų Kongrese priimtų rezoliucijų, rašo:

"Gaidžiūnas to, matyt, dar iki šiol nesupranta. Bet kam rekti ir plūsti ALTo vadovybę? Ji gi nekaltą, kad Gaidžiūnui trūksta papras-to sveiko proto".

Kadangi, reikalaujant paskelbti visas kongrese priimtas rezoliucijas, nebuvo nei riksmo, nei plūdmosi, tai seneliukui greičiausia ir bus prisimetusi kokia protinė ligelė.

AUTOPORTRETO ŠKICAS

"Tokiu būdu susidaro tokia padėtis: iš rimtesnių, bet kuklesnių žmonių, laikraščiai straipsnių negali prisiprašyti. Tuo naudojasi įvairūs garbėtroškos, siūlydami savo patarnavimus. Jų rašiniai rimtesniuosius dar daugiau atbaido nuo bet kokios bendradarbiavimo minties. Rezultatas — nuosmukis".

Vyt. Meškauskas (Vienybė, Nr. 27).

Vaištai antrajai jaunystei

Grazina Babrauskienė-Tulauskaitė, dėkodama autoriui už parašymą knygos Meilė ir laimė, laiške sako: "Dabar skaitau ją su dideliu malonumu ir juntu jos gaivinančią įtaką."

Ieškom

Vytauto Meškausko straipsnio, kuriame niekam nebūtų įkasta.

Patarlės

Atgailauja, kaip Stasys Barzdukas, pasirašęs nuosmūkinį manifestą.

Garsinasi, kaip V. Braziliūkiems numirus.

Nežino, kas yra, ko nori, ko reikia, kaip Bendruomenės Taryba.

Išmano, kaip Jurgis Gliauda lietuvių kalbos sintaksę.

Nesutaria, kaip S. Aliūnas su Aloyzu Baronu dėl pasirašymo po nuosmūkinį manifestą.

Karščiūojasi, kaip nepakvies-tas pasirašyti po garsiu manifestu.

Klausimas, kuris dažnai mums kartojamas:

Kai man prireikia ligoninės patarnavimo esant toli nuo namų?

Jūsų Blue Cross kortelė atidaro Jums ligoninės duris bet kur, be jokių piniginių įmokėjimų, be rūpesčio, negalvojant apie išlaidas. Turėkite ją su savimi visada, kai keliaujate.

Jeigu jums prireiktų ligoninės patarnavimo, esant toli nuo namų, tik parodykite Jūsų kortelę — arba, jeigu Jūs esate ją pamiršę, pasakykite, kad esate Blue Cross of Northeast Ohio narys. Devyniasdešimt devyni nuosimčiai visų pripažintų Jungti-

nėsė Valstybės ligoninių yra Blue Cross narių institucijos.

Perskaitykite savo Blue Cross pažymėjime visą informaciją apie apsaugą, kurią teikia Jums Blue Cross, kai Jūs esate toli nuo namų.

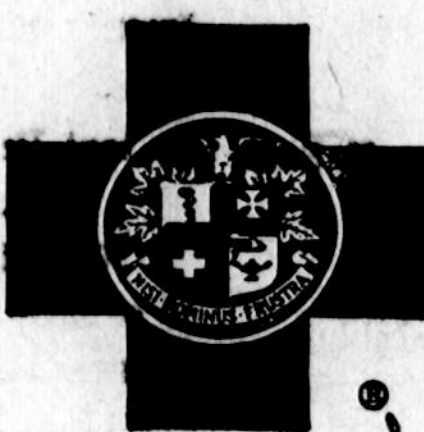
Atostoginis priminimas: Dabar yra laikas įsidėmėti, kad Jūs turite pasiimti savo Blue Cross kortelę, vykdami atostogų šiais metais.

free ON REQUEST:

"Are you buying something you don't want, today?" This is the title of a new pamphlet on home accident prevention. Fill in name and address, mail to Blue Cross of Northeast Ohio, 2042 East 9th Street, Cleveland 15, Ohio.

Name _____
Street _____
City _____

Blue Cross of Northeast Ohio

SPONSORED BY THESE NON-PROFIT HOSPITALS:

IN CLEVELAND

Booth Memorial
Cleveland Clinic
Cuyahoga County—City
Florence Crittenton Home
Evangelical Deaconess
Fairview Park
Forest City
Forest Hill
Grace
Jewish Convalescent
Lutheran
Mt. Sinai

IN CLEVELAND SUBURBS

Polyclinic
St. Alexis
Saint Ann
St. John's
St. Luke's
St. Vincent Charity
Mary & Talbot
University (Babies and
Childrens, Hanna House,
Hanna Pavilion, Lakeside,
MacDonald House,
Benjamin Rose)

IN CLEVELAND SUBURBS

Bay View Hospital
Bedford Municipal
Berea Community
Brentwood
Doctors
Euclid-Glenville
Garfield Heights
Huron Road
Lakewood
Marymount
Rainbow
Suburban Community

IN AKRON

Akron City
Akron General
Children's
St. Thomas

IN MANSFIELD

Madison
Mansfield General

IN NORTHEAST OHIO

Amherst — Amherst
Ashland — Samaritan
Ashtabula — General
Barberton — Citizens
Chardon — Corey
Carnegie — Brown Memorial
Cuyahoga Falls — Green Cross
Elyria — Memorial
Geneva — Memorial of
Lodi — Lodi Community
Lorain — St. Joseph

Loudonville — Kettering

Medina — Community
Oberlin — Allen Memorial
Orville — Community Osteopathic
Orville — Dunlap Memorial
Painesville — Lake County Memorial
Ravenna — Robinson Memorial
Shelby — Memorial
Wadsworth — Municipal
Willard — Municipal
Wooster — Community

ŪKINIO GYVENIMO ŽINIOS

(Atkelta iš 1 psl.)

1958 metų automobilių gamyba artėja prie galo. Jos skaičiai bus žymiai mažesni, negu laukta — apie 4.5 milijono automobilių, t. y. beveik 1.5 milijono mažiau kaip 1957 metais.

1959 m. modeliai pasirodys anksčiau, negu paprastai. Jie bus didesni — platesni ir ilgesni; motorų pajėgumas bus silpnesnis, kad mažiau sunaudotų benzino — ekonomiškesni pažymys. Kai kurie — neatrodo, kad bus žemesnės, gal aukštesnės, nes modeliai daugumoje bus pakeisti iš pagrindų. 1958 m. automobiliai, perkant netolimoje ateityje, gali būti, geras pirkiny, turint galvoje nepigesnį 1959 m. ir esančias palankias pirkėjų sąlygas, kurios neegzistuos visą laiką.

Namų kainos yra nežymiai kritusios, bet tolimesnis kritimas yra labai abejotinas. Greito kainų kilimo netenka irgi laukti, nes gyvenamųjų namų statyba vyksta sparčiau, kaip praėjusiais metais, tuo tarpu pirkėjų eilės yra praretėjusios. Procentai už paskolas yra žemesni: 5½% yra dabartinis lygis. Kai kurios draudimo įstaigos skolina už 5¼%. Paskolas gauti yra lengviau, negu 1957 m., žiūrint į ateitį, neatrodo, kad pirkėjas sulauktų geresnių sąlygų, bet kartu nėra pagrindo namo ir paskolos (pasiūlymą dėl sąlygų ypač dėl palūkanų dydžio) ieškojimui ir pirkimui trumpinti laiko. Biznio atstovų teigimai, kad artėjas ūkinis pagerėjimas ar pakelti statybos darbininkams uždarbiai

smarkiai palies namų kainas, neturėtų sumažinti pirkėjo atsargumo. Pirkėjo pareiga išnaudoti jam palankią padėtį esančių rinkoje.

Patriotizmo jausmas, peršamas biznio su šūkiu "pirk dabar ir padėk nugalėti krizę" yra kilnus dalykas, bet tos pačios bendrovės šūkiui "samdyk dabar" yra nebylės, kol nenumato pelno perspektyvų; pelno motyvas dominuoja, ne patriotizmas. Individualizmas yra pagrįsta kapitalistinė santvarka, ir kelrodas vartotojui pirkime yra jo individualinė padėtis, sugebėjimas pasinaudoti žemesnėmis kainomis ir galvoseną, vadovaujama atsargaus optimizmo.

Nekomunistinis pasaulis pagamina apie 15 milijonų naftos statinių į dieną, iš kurių 3.3 milijono arba 22% priklauso Vid. Rytams. Didžiausias arabų naftos pirkėjas yra Vak. Europa.

Rusai turi pakankamai savo šaltinių, juos vilioja strateginė Vid. Rytų padėtis, ne nafta. Amerikos ekspertai teigia, kad Vak. Europos turi prisipirkti nemažos naftos atsargas, nes Suezio krizė buvo puiki pamoka.

Laikina tiekimo iš Vidurinių Rytų sustojimą Vakarų Europa dabar lengviau pakelti, nes naftos gamybos pajėgumas Amerikoje, Veneculoje ir Kanadoje nėra pilnai išnaudojamas. Bėdos atveju tenkintųsi Amerikos kontinento nafta.

Mažieji Europos automobiliai.

Ona ir Kazys Karpiai, švenčia 35 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

importuojami į JAV, jau pagrobė 7% rinkos, pernai turėjo tik 4%. Detroito automobilių gamintojai labai atidžiai šį didėjantį importą seka. Teigiama, kad Volkswagenui ir kt. užkariavus 9-10% rinkos, Detroito didieji (Gen. Motors, Ford ir Chrysler) pradės gaminti mažus automobilius Amerikoje.

Mažmenų prekyba, pradėjusi kilti gegužės mėn., laikosi gerai. Liepos mėn. pirmosios 3 savaitės buvo 3.5% aukštesnės, negu praeitų metų liepos mėn.

Ona ir Kazys Karpiai,

minėdami savo 35 metų vedybų sukaktį, turės savo namus atidaryti visiems savo prieteliams šeštadienio vakare ir po pietų sekmadienį, liepos 26-27, 345 E. 222 Street.

N. L. Brazilutės ir Em. Jarašūno

sutuoktuvės įvyksta šį šeštadienį, liepos 26 d., 10 val. šv. Jurgio parapijos bažnyčioje.

Pavykę sportinės varžybos

Praėjusį savaitgalį Clevelande įvykusios tradicinės lengvosios atletikos varžybos Dariaus ir Girėno 25 metų žuvimo sukaktį paminėti sutraukė net 38 dalyvius, kurie įrodė, kad mūsų jaunimas gyvai domisi sportu ir daro pažangą pasekmėse. Tačiau tenka nusiskusti žiūrovais, kurie šį kartą net nepajėgė praverinti dalyvių skaičiaus.

Varžybose buvo pasiekta visa eilė neblogų pasekmių. Alg. Modestavičius pasiekė geriausią tremties pasekmę šuolyje į aukštį — netik jaunių, bet ir vyrų klasėje, peršokęs 5'11 5/8 (1.82 m.). Senoji pasekmė priklausė V. Adamkavičiui — 5'11" (1.805 m.), pasiekta 1952 m. A. Modestavičius gavo "Dirvos" paskirtą dovaną už geriausią šiose varžybose pasiektą pasekmę jaunių klasėje.

Geriausią pasekmę vyrų klasėje pasiekė Č. Nainys, 100 m. prabėgęs per 11.2 sek., gaudamas Korp. Neo-Lithuania dovaną. Moterų klasėje — St. Juodvalkytė, nustūmus rutulį 35'9" (10.90 m.) — pelnė taipogi Korp. Neo-Lithuania paskirtą dovaną už geriausią pasekmę. Mergaičių klasėje, FASK-to paskirtą dovaną už geriausią pasekmę gavo Irena Besperaitytė, prabėgusi 60 n. per 8.3 sek.

Jaunesnėse prieauglio klasėse, geriausių pasekmių dovanas laimėjo šie sportininkai:

Alg. Motiejūnas (jaunių 15-16 m.) už trisulį 38'7" (11.77) — FASK-to dovaną. Regina Besperaitytė — šuolis į aukštį 4'6" (1.38 m.) — Dr. A. Nasvyčio dovaną. Edv. Modestavičius (jaunių-jaunučių) — šuolis į aukštį 5' (1.525 m.) — FASK-to dovaną. L. Juodytė (jaunučių merg.) — 50 yd. bėgimas 6.9 sek. — Korp. Neo-Lithuania dovaną. Ged. Titas (berniukams iki 12 m.) — šuolis į tolį — 12'7" — Dirvos dovaną. Asta Karaliūtė (merg. iki 12 m.) — 50 yd. bėgimas 7.3 sek. — FASK-to dovaną. Varžybas rengė Clevelando LSK žaibas.

99 metai

praėjo nuo pirmo FAUSTO operos pastatymo Lyrikos Teatre Paryžiuje. Tik 7 savaitės teliko iki pirmojo Fausto operos pastatymo lietuvių kalboje Cleve-

lande, kuris įvyks rugsėjo mėn. 13 d. 7 val. 30 min. Masonic Auditorium salėje, 3615 Euclid Ave. Tiek pat mokėsite už bilietą įsigydamis jį anksčiau ar vėliau, tačiau, dabar įsigydami bilietą, turėsite geresnį pasirinkimą. Bilietus jau galima gauti pas santarbiečius ir Lietuvių Prekybos namuose.

RADIJO VAKARE

aktorių Petras Mažins su Romu Apanavičium atliks ištrauką iš premijuotos dramos Penki Stulpai Turgaus Aikštėje. Solistė Salomėja Valiukienė pasirodys pirmą kartą Clevelande, atlikdama šalinį ir arijų koncertą.

Solistė gražiai pasirodė Faust operoje Chicagoje bei viename amerikiečių teatre.

Radijo vakaras įvyksta šeštadienį, rugpjūčio 2 dieną Lake Shore Country Club (Eddy Rd. ir Lake Shore Blvd.). Pradžią 7 val. vak.

Dainos choras

rengia gegužinę sekmadienį, liepos 27 d., J. Blaškevičiaus miške, Chardon Rd., tik pravažiavus 306 kelią. Pelnas skiriamas naujosios mokyklos naudai. Visus nuoširdžiai kviečia Valdyba

BALTIJOS PREKYBOS NAMAI (6933 Superior Ave.)

šiomis dienomis gavo didelį kiekį įvairių vilnonių, šilkinų ir nailoninių medžiagų.

Ypatingai atkreipiame klientų dėmesį į originalias angliskas medžiagas su jaudiniais "made in England", kurios netik labai vertinamos Lietuvoje, bet ir čia labai praktiškos pirkti ir duoti siuvelyklai pasiūti kostiumą. Visas kostiumas su pasiuvimu atsiųstų tik \$75.00, tuo tarpu siuvelyklo užsisakant tokį kostiumą kainuotų apie \$125.00.

Mes, kaip ir anksčiau, priimam ir pasiūniam į Lietuvą Jūsų sudarytus siuntinius. Kadangi dabar turime didelį pasirinkimą medžiagų, odų ir kitų dalykų, tad siuntinio sudarymas ir pasiuntimas per mus jums sutalpins labai daug laiko ir pinigų.

Savo krautuvėje turime ir daugelį kitų dalykų, tinkančių pasipuošti ar dovanoms: gintaro, kristalo dalykų, tautiškų juostų, takelių; be to turime didelį pasirinkimą lietuviškų plokštelių, rašomų mašinelių su lietuvišku šriftu ir t.t.

Prašome aplankyti mūsų krautuvę.

DEMESIO GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiunčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

į Lietuvą ir visus Rusijos kraštus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklių.

Oru paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Istaiga yra naujai perorganizuota ir klientų patogumui naujose patalpose.

Gauta urmo kainomis gerų vilnonių medžiagų ir odos. Šios prekės parduodamos slūstėjams savikaina.

Priėmimo valandos kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Šeštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0806.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

Clevelando skautų aukų vajus vyksta sėkmingai. Paaukojo po 50 dol. Dr. ir ponis Skrinkai, Dr. ir p. Juškėnai; 20 dol. Dr. Stankaitis; po 10 dol. Aldona ir J. Augustinavičiai, Jadvyga ir St. Ignatavičiai, Dr. X., Z. Jančius ir p. De Rifter. Visiems aukotojams širdingai dėkojama. Gauta ir smulkesnių sumų, kurias paskelbsime vėliau.

Vajus vykdomas visą liepos mėnesį.

Parduoda savininkas

8 k. vienos šeimos namas, 4 mieg. Naujas vandens šildytas. Storms and screens. Kilimai. Prie susisiekimo ir mokyklos. Labai geram stovy, E. 115 ir St. Clair rajone.

Šaukti: LI 1-0853. (57)

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naujai prisidėjusį (po 14 metų dienų) NE KIEK NEPADIDEJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit: PAULINA MOZURAITIS, Agentas SK 1-2183

J. S. AUTO SERVICE
Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas. Parduodami amžini akumuliatoriai. 24 hours towing. Dienos telef.: HE 1-6352. Nakties telef.: LI 1-4611.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairius dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Sayings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuivus ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savo namuose. Klubas turi įvairius garsiajaukus. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

EAGLE ŽENKLAI IS MAY'S PADIDINA SUTAUPAS

Populiariausia ši sezoną

COAT DRESS

iš puikaus acetate

JERSEY

3.99

DYDŽIAI 12 iki 20; 14½ iki 24½

- Navy
- Ruda
- Juoda
- Žalia

Puiki suknelė kiekvienai progai! Prieky susegiojama coat suknelė iš Duco dot acetate, kuris toks vėsus ir taip patogus... ideali kelionei, nes nesiraukšlėja. Elastingas juosmuo... gražiau apgaubia liemenį. Plati apikaklė suteikia daugiau grožio.

Užsakymai paštu ir telefonu priimami...

Skambinti Cherry 1-3900

The May Co.'s Cool Basement Misses and Women's Dress Department Downtown and On the Heights

REIKMENYS VAIKAMS

Reg. 1.99 berniukų medvilninės pizamos

Vėsius, nereikalingos lygintuvės medvilninės pizamos, didelis spalvų ir marginių pasirinkimas. Dydžiai 4 iki 6½. Patogūs.

1.39

Vaiškiški 1 ir 2 dalių žaidimų kostiumai

Vaikų 1 gabalo rhumba stilius: 2 dalių medvilniniai, naujausios spalvos. Dydžiai 2 iki 6.

\$1

Vaiškiški medvilninės treniruo kelinės

Patvarios, dvigubos storumo medvilninės kelinės, dydžiai 2 iki 6. Celofano apvyniotos dėl švarumo.

\$1

Reg. 5.99 sudedamos kėdutės vaikams

Gerai pagaminta, su lankstomomis kėdutės vaikams, pilnas komplektas su staliuku ir atramomis.

3.99

The May Co.'s Basement Kiddies' and Infants' Wear Department Downtown and On the Heights

DIRVA

THE FIELD

VINGIAI IR PERSPEKTYVOS

J. P. P.

Kai kurie aukšti JAV pareigūnai privočiai prisipažįsta, kad jie padarė didelę klaidą 1956 metais, neleidami Izraelio, Britanijos ir Prancūzijos karinėms jėgoms baigti žygio į Egiptą.

Istorijai prasidėjo 1953 metais, kai Sueco kanalo zonoje dar tebebuvo apie 80,000 britų karių. JAV diplomatai tuo metu bandė Egiptą įtraukti į Vid. Rytų gynybos sąjungą. Nasseris, tada jau kyla tarp Egiptą valdančiosios karininkų kikos, davė suprasti, kad projektas būtų primtinas, jei britai, visai pasitraukę iš Sueco. JAV diplomatai pradėjo spausinti britus. 1954 m. britai dar norėjo ligtolinėje didžiausioje Vid. Rytų bazėje palikti bent igulų branduolį, bet 1956 m. sutiko nusileisti. Nesėkmingas praeiti 6 savaitės po paskutinio britų karavio pasitraukimo, Nasseris kanalą užgrobė.

Sekė trijų valstybių karinė intervencija, kad apsaugojus praeimą kanalą. JAV tiesiog ir per Jungt. Tautas spaudė tris valstybes atsitraukti ir nerizikuoti plataus masto karo. Nasseris iš griuvusių pakilo herojum.

JAV bandžiusios tuo žygiu, kaip dabar pareigūnai sako, pakelti savo prestižą ir pasitikėjimą neutralių tautų, o ypač arabų tarpe. Tačiau Nasseris pakreipė visą propagandą taip, kad visas kreditas teko sovietams, o ne Amerikai. Nė vienas Nasserio kontroliuojamas laikraštis net nepaminėjo, kad JAV gelbėjo Nasserio sprandą.

Po Sueco karo Nasseris, dabar jau herojus, pradėjo arabus traukti vis gilyn ir gilyn į sovietinę stovyklą. Jis paskatino Siriją ir Jemeną priimti sovietų ginklus, vertė Saudi Arabiją, Sudaną, Libiją ir Tunisą daryti tai patį. Egiptą ir Siriją praskolino Maskvai. Jos raginamas, pradėjo kurstyti arabus kovai prieš britus ir kitus vakariečius, organizuoti perversmus ir civilinius karus.

Jau Rusijos carai ir Stalinai svajojo apie Vid. Rytus, jų naftą, neužšalancio vandens uostus, patogius vandens kelius: Nylų į Afriką, Indijos vandenyną į Indiją ir pietinę Aziją. Tačiau Chruščiovas pralenkė visus juos: per Nasserį, nepanaudodamas nė vieno savo karavio, giliai įlindo į Vid. Rytus ir iš to dar uždirbo.

Už Nasserio teikiamus ginklus jis ėmė Egipto medvilnę, kurią su pelnu pardavinėjo Europoje. Nasserio dėka ne tik Egiptas, bet ir Sirija su Jemenu tapo sovietų sąjungininkais. Nasserio dėka sovietų propaganda ir agentai pasiekia visą arabų pasaulį — iki Maroko prie Atlanto, iki Zanzibaro prie Indijos vandenyno, iki Kuveito ir Omano prie Persijos įlankos ir Arabų jūros. Pagaliau ir Irakas persoko Nasserio-Chruščiovo pusėn, tuo leisdamas įkelti koją į Persijos įlankos pakraščius.

Rytinės Turkijos, šiaurinio Irako ir vakarinio Irano kalnuose gyvena kurdų tauta. Jie yra karingi, turi savo kalbą, savo vėliavą ir svajoja apie nepriklausomą Kurdistaną. Ir sovietų vadai kursto jų svajones. Jų yra 3, gal 4 milijonai, tikro jų skaičiaus niekas nežino, ir per paskutinius 35 metus įvyko du žiaurūs ir kruvini kurdų sukilimai Turkijoje, trys Irane ir trys Irake, neskaitant jau mažesnių. Sovietų planas yra sukurti 6-8 mil. gyventojų "kurdų respubliką" iš šiaur. Irako, ryt. Turkijos ir vak. Irano — pasidaryti koridorį, kuriuo sovietų kariuomenė saugiai įžygiuotų į pačią Vid. Rytų širdį.

Atsiminkime, kaip sunkiai, JAV ir vėliau Jungt. Tautų spaudžiami, rusai atsitraukė iš Tabrizo, šiaur. Irano sostinės, 1946 metais. Tai ir yra ta pati sritis,

kuri užkerta kelią sovietų iguloms įžygiuoti į dabar jiems draugišką Iraką.

Irako dabartinis premjeras Abdul Karim Kassem, kaip pasakoja Kairo laikraštis "Al Akbar", sukilimą pradėjo ruošti prieš dvejus metus. Iš karto buvo numatyta jį įvykdyti š. m. birželio mėnesį, tačiau tada dar neturėta pakankamai šaudmenų. Nauja data buvo nustatyta steigiamajam premjerui Nuri isakė XX Irako brigadą tolimosnei tarnybai perkelti į Jordaną. Tada buvo išdalinti papildomi ginklai. Kažim surinko laisvus karininkus ir davė nurodymus. Išžygiavimo diena tapo perversmo diena.

De Gaulle buvo pirmasis, kuris nusprendė, jog reikia mesti karines jėgas į neramumų sukrėstus Vid. Rytus. Tačiau britai su amerikiečiais jį atkalbėjo nuo dalyvavimo tame žygyje, nes nebaigtas karas Alžire galėjęs sukelti naujų komplikacijų visoje Viduržemio jūros zonoje.

Taip pat reikėjo sulaukyti nuo

žygio ir Izraelio armiją, kuri ir dabar, Nasserui esant stipriau ginkluotam, vis dar tebetiki, jog galėtų sumušti ne tik vieną kurį, bet ir visas arabų armijas, esančias Nasserio kontrolėje.

Maroko vyriausybei artimi kairiųjų sluoksniai pradėjo žygi išstumti JAV, o taip pat prancūzų ir ispanų igulus iš Maroko, — tai aiškėja iš ilgai nusitęsusių ministrų kabineto posėdžių, kuriame pirmininkavo karalius Mahometas V, komunikato. JAV Maroke turi 4 aviacijos (Strategic Air Command) ir 1 laivyno bazę su maždaug 7,500 karių. Bazės, kainavusios apie pusę milijono dolerių, buvo pastatytos 1951 m., kai Maroką dar tebevaldė prancūzai.

Jugoslavų žvalgybos duomenimis, 5 rusų transportiniai laivai iškovė vairuojamų raketų įrengimus Albanijoje. Jiems sumontuoti iš Rusijos atskrido 300 technikų. Raketomis iš Albanijos lengvai gali būti apšaudomi taikiniai Italijoje.

stovykloje, bet smarkiai įtariamai, jog 1935 m., pasipelnymo tikslu, morfijaus injekcija nužudė vieną savo pacientę. Pastarosios kūnas iškastas ir kriminalinė policija veda tyrimą.

Tačiau tuo skandalu eilė nesibaigia. Neperseniausia teismas nuteisė Koblenze gan aukštus valdininkus už kyšių ėmimą. Dabar plačiai rašoma, kalbama ir spėjama, kas paškęs iš naujaiusių vyriausios valstybės prokuratūros tyrinėjimų. Šie daromi ryšium su įtarimais kyšių ėmimo aukščiausiose vokiečių valdinėse įstaigose. Labai galimas daiktas, jog ton bylon bus įvelti net Vokietijos parlamento — Bundestago nariai, ministrų valdininkai ir panašūs pareigūnai. Dabartinei Vokietijos vyriausybei tas gali sudaryti nemalonumų, o opozicija turės progos pasipaipyti bei savo balsuotojų skaičių padidinti.

Kaip matome ir įvairių skandalų srityje Vokietija nenori Amerikai užsileisti. Matyt, žmonės vidiniai visur su tomis pačiomis silpnybėmis: pinigai, turtas ir noras jo vis daugiau turėti lengvai išveda iš kelio net užkietėjusius vokiečių valdininkus.

L. S.

NEMALONŲ SKANDALAI

Mūsų Vokietijos bendradarbio

Paskutiniu metu Vokietijos visuomenę jaudina visa eilė įvairių skandalų.

Apie koncentracijos stovyklos gydytoją Hertha Oberhaeuser Dirvoje jau buvo plačiai rašyta. Dabar Slezvig-Holšteino krašto vidaus reikalų ministerija iškėlė jai bylą, reikalaujama atimti praktikos teises.

Platesnio masto skandalas įvyko Bavarijoje, ir kuom jis baigsis, šiandien dar neaišku. Ten ilgis metus praktikavo gydytojas Hans Eisele. Paskutiniaisiais mėnesiais atsirado stiprių kaltinimų, jog jis dirbęs keliose koncentracijos stovyklose, o Bu-

chenwald stovykloje injekcijų pagalba nužudęs didelį skaičių kalinių.

Bavarijos krašto vyr. prokuroras pradėjo tuos kaltinimus palengva tyrinėti ir, nors jie pasirodė nesugriaujami esą, nesi-skubino Dr. Eisele areštuoti. Į perspėjimus, kad šis gali pabėgti, numojęs tik ranka. Tačiau Dr. Eisele nesnaudė ir, kai pagaliau, policija atėjo jo sumiti, rado butą tuščią. Už poros dienų Eisele prisistatė Egipto įstaigoms, prašydamas politinio pabėglio teisi-
sų.

Suprantama, Vokietijoje, o ypač Bavarijoje, kilo didelis triukšmas. Šiuom reikalu susidomėjo ir Bonnos vyriausybės atitinkamos įstaigos. Pradėta tyrinėti paties Bavarijos prokuroro praeitis. Ir kas paaiškėjo?

Bavarijos vyr. prokuroras Dr. von Decker yra pats buvęs nuo 1931 metų nacių partijos narys, tačiau tai nusišėpęs. Jis jau prieš keturis metus žinojo, kad Dr. Eisele yra teisme klaidingai pri-siekęs ir tuom savo praeitį užtu-savęs. Taip pat žinojo apie pa-starojo darbus ir nusikaltimus koncentracijos stovykloje. Žino-jo ir nieko nedarė!

Prokuroras iš savo pareigų at-leistas, jam keliama byla, o Ba-varijos teisingumo ministeris spaudos konferencijoje turėjo pripažinti, jog tai didžiausias tos srities skandalas Vokietijoje po kapituliacijos.

Vokietijos teisingumo organai ner tarpautingą policiją reikalauja, kad Egiptas išduotų Dr. Eisele, nes šis dar kaltinamas ne-vien "darbeliais" koncentracijos

JURGIO SAVICKIO PALAIKAI PERKELTI Į NUOLATINĮ KAPĄ

1958 m. birželio 19 d. Roquebruno kapinėse, dalyvaujant A. Liutkui ir J. Lankoroniui buvo atkastas 1952. XII. 22 mirusio rašytojo Jurgio Savickio kapas ir kaulai perdėti į naują ažuolinį karstą, ant kurio uždėta ta pati varinė plokštelė su mirusiojo pavardės ir data. Karstas perkeltas į naują rūšį, kuris pagal vietos nuostatus išmūrytas penkiems asmenims. Rusio nu-savybės dokumentai sudaryti Liet. Rašytojų D-jos vardu.

Roquebruno kapinės, kurias J. S. buvo pasirinkęs, yra aukštame kalne, į kurį užkopti trunka apie 40 minučių nuo Ariogalos. Iš kapinių matyti Mentono miest-tas Italijos Alpių papėdėje, Monte Carlo ir mėlyna jūra. Dar pra-eis keli mėnesiai, kol bus paga-minintas marmurinis atkapis su velionio atvaizdu ir užrašu. Vi-sus darbus rūpestingai prižiūri netoliese gyvenęs Antanas Liut-kus. Atrodo, kad taipiai verčiantis, nusijutų \$500 (209,376 fran-ku) pakaks kapui sutvarkyti.

Sovietų ambasada Paryžiuje įsikūšus, Jurgio Savickio sūnus Augustinas, dailininkas, gyvenęs Lietuvoje, šį pavasarį atgavo tėvo paveikslus ir apie milijoną frankų, kurie susidarė, valdžiai pardavus J. Savickio Ariogalos vilą su sodyba ir apmokėjus velionio skolas. Vila nupirktą vietinio prekylininko, pašalintas jau ir pavadinimas. Dail. Aug. Sa-vickis su ekskursija šį pavasarį lankėsi Prancūzijoje, bet tėvo kapo negalėjo pamatyti.

J. Savickio rankraščių bei bibliotekos nepavyko išgelbėti, iš-skyrus tą novelių rinkinio rank-raštį, kurį nuo 1951 m. "tebelei-džia" Patria. (LRD)

TREMTINIŲ RASYTOJŲ METRASTIS

trims kalbon — anglų, vokiečių ir prancūzų — išleidžiamas šį rudenį Londone. Londoniško PEN klubo tremtinių centro pir-mininkas Aigars prašė skubiai jam įteikti vieną iš minėtų kalbų lietuvių autorių prozos, nedidelių gabalų, poezijos ir esėjų. Au-toriai prašomi parinkti, kurį la-biau tinkantį kitataučiams savo kūrinių ir, išversdinus, vieną iš minėtų kalbų, skubiai pasiūsti LRD Valdybai arba tiesiog į Londoną K. Barėnui šiuo adresu: Europos Lietuvis, 1-2 Ladbroke Gardens, LONDON, W. 11, Eng-land. (LRD)

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietu-viai.

Mažoji Lietuva

Studijų rinkinys*)

"Amerikos Lietuvių Tarybos, Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvini-mo Komiteto, Lietuvos Diploma-tinės Tarnybos ir Lietuvos Lais-vės Komiteto atstovai 1954 m. gegužės 18 ir 19 d.d. konferen-ci-joje New Yorke nutarė Lietuvos problemų mokslinį tyrimą ir jo organizavimą pavesti trims stu-dijų komisijoms: Lietuvos Vaka-rų, Lietuvos Rytų ir Lietuvos Ūkio Atstatymo.

"Lietuvos Vakarų Studijų Ko-misija šiuo studijų apie Mažąją Lietuvą rinkiniu viešumai patei-kia pirmą savo pastangų vaisių". Šiais žodžiais patys leidėjai pa-sako knygos atsiradimo istoriją ir paskirtį.

Knygoje yra penkios studijos — referatai:

M. Gimbutienės — Rytprūsių ir Vakarų Lietuvos priešistori-nės kultūros apžvalga.

J. Lingio — Arklas baltų sri-syse.

J. Gimbuto — Lietuvių so-džiaus architektūra Mažajoje Lietuvoje.

J. Balio — Mažosios Lietuvos tautosakos bruožai.

J. Žilėvičiaus — Mažosios Lie-tuvos liaudies muzikos bruožai.

Studijos iliustruotos pieši-niais, žemėlapiams, fotografijomis ir aprūpinos bibliografijos duo-menimis.

Nėra abejonės, kad tu moksl-i-nių darbų išspausdinimas turi dvejopos teigiamos reikšmės: jie tuo būdu geriau apsaugoti nuo dingimo, ir jie dabar priemami didesniais tais klausimais besi-dominčiųjų skaičiai.

Ar tas leidinys atitinka tikslą, kuris buvo turėtas galvoj prieš ketverius metus įvykusioj kon-ferencijoj? Į tą klausimą tegali-ma tik iš dalies teigiamai atsak-kyti.

Konferencijoj tada buvo svar-stytas klausimas, kuris stovi prieš akis nuo pat 1944 metų, kai karui besibaigiant buvo ma-noma, jog bus gį taikos konfe-rencija ir tenai greičiausia teks ginti Lietuvos teises į neprikla-usomybę ir į istoriškai-etnografiš-ka bei ūkiškai-politiškai pride-ramas sienas.

Praėjus dešimčiai metų, tai yra, 1954 metais, kai susirinko minėtoji konferencija New Yor-ke, taikos konferencija ne tik nebuvo įvykusi, bet apie ją jau ir kalbos buvo išnykusios.

Neįvyko ne tik taikos konfe-rencija. Neįvyko ir nieko tokio, ką būtų galima vadinti rimtu moksliniu pasirengimu dėstyti ir ginti Lietuvos teizes jos sienų reikalu. New Yorke konferen-ci-joj buvo jau nežinia keliadesim-tą kartą pakartota aiški tiesa, jog vistiek reikia būti pasiruo-šusiems tas teizes ginti, nepai-sant kada ir prie kokios konfe-rencijos stalo ar durų tatai tekty daryti.

Tam tikslui reikia, kad būtų surinkti visi duomenys, kuriais tik galima pagrįsti Lietuvos rei-kalavimus ar pageidavimus sienų reikalu, kad tie reikalavimai būtų teisininkiškai išdėstyti ir mokslininkai pagrįsti. Reikia, kad moksliniai duomenys būtų nuo-

sekliai, be perdėto išplėtimo, vaizdžiai pateikti, aprūpinti rei-kiamų skaičių lentelėmis, dia-gramomis, žemėlapiams, doku-mentais.

Pakeliui į tą galutinę išdėsty-mo formą reikia, kad atskiri klausimai būtų mokslininkai išna-grinėti ir išiešti, kad būtų priei-nami viešumai, ypač tuos klau-simus liečiantiems svetimiesiems tyrinėtojams.

Toks siekimas dar kartą (ne-be pirmą ir ne dešimtą kartą) buvo užsibrėžtas, įpareigojant mnėtasias Lietuvos Rytų, Vaka-rų bei Ūkio Atstatymo komisi-jas.

Praslinkus ketveriems me-tams po to pakartoto užsimoji-mo, štai, pasirodė vienos iš tų komisijų pastangų vaisius. Vai-sius, kuris dar toli, labai toli nuo galutinio tikslo, tai yra nuo Lie-tuvos tezių jos vakarinių sienų reikalui išdėstyti ir pagrindimo. Šis vaisius yra dar tik dalelė ne-tiesioginės medžiagos, mažiau ar daugiau reikalingos kalbamo-sioms tezėms pagrįsti.

Antra vertus, tai tik maža da-linė komisijos, kaip tokios, pa-stangų vaisius. Tai autorių dar-bo vaisiai, darbo, kuris didžioji savo daly, atrodo, yra atliktas bene gerokai anksčiau, negu ko-misija atsirado ir negu pradžioj minėta konferencija posėdžiavo. Komisijos nuopelnas šiuo atveju bus tik tos medžiagos iš autorių gavimas ir jos išleidimas spaus-dintos knygos forma.

Tiems darbams (žinoma ir ki-tiems, jeigu jų bus atlikta) iš-leisti suorganizuota ir net inkor-poruota leidykla (Lithuanian Research Institute, Inc.). Bet tuo tarpu leidykla pareiškia, kad "lėšos teileido ištisą studijas skelbti tik lietuvių kalba; anglų ir vokiečių kalbomis duodamos tik studijų santraukos".

Šis faktas yra labiausiai ap-gailestautinas. Studijos, kaip sa-kyta, šiuo atveju yra tik dalelė netiesioginės medžiagos reikalin-gajam tezių išdėstytiui pagrįsti. Išdėstyti turės rengti kas nors, kas medžiagą galėtų ir iš ran-kaščių lietuviškai pasiskaityti.

Spausdinta knyga tam tikslui ne-būtina reikalinga. Knygą tokia tema dabartinė mūsų padėty spausdinti tikslas yra tik toks, kad ji galėtų atsidurti nemūsė-kių mokslinių bibliotekų lenty-nose ir ten būtų po ranka lietu-viškai nesuprantantiems tų klau-simų studijuotojams, kitų kny-gų autoriams, kurie bibliotekose pasidairo medžiagos, kai jiems tenka paliesti Lietuvos ar su Lietuva susijusias problemas.

JAV lėktuvnešis Leyte ryšium su įvykiais Vid. Rytuose išvyko iš New Yorko uosto "nežinoma kryptimi".

WHEN BUYING
OR SELLING
A HOUSE

Use our Escrow Service
Protect both parties
in the deal

*) Studia Lituanica. I. MAZO-JI LIETUVA, Leidžia Lietuvos Tyrimo Institutas — Lithuanian Research Institute, Inc., 70 Fifth Ave., New York 11, N. Y., U.S.A. Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuvė, 265 C Street, South Boston 27, Mass. Tiražas 1,500 egz. 328 psl.

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VEDINIMĄ • Žiemos SILDYMĄ
Itaisymo
VISŲ METŲ

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galit pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biuletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.
DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Tel.: HE 1-6344

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 do-lerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame konti-nente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELĖDA

Išaina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.
Rašykite dar šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S.,
Welland, Ont., Canada.